

ТАБЛИЦА

с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 322/15.06.2017 г. на КРС

№	ЗАИНТЕРЕСОВАНО ЛИЦЕ	СТАНОВИЩЕ	СТАТУС	МОТИВИ
ОБЩИ БЕЛЕЖКИ ПО ПРОЕКТА НА РЕШЕНИЕ				
1.	„Българска телекомуникационна компания” ЕАД (БТК)	От предложените от КРС конкретни клаузи за изменение на Общите изисквания прави впечатление, че всички изменения са насочени към въвеждане на допълнителни изисквания към предприятията и съответно увеличаване на регулаторната намеса в тяхната дейност. Това е и единственият възможен извод, доколкото се предлагат нови задължения за предприятията, без да са налице съществени регулаторни проблеми, които могат да бъдат решени единствено чрез налагане на нови рестрикции на предприятията. Видно от мотивите за изменение на Общите изисквания предложенията имат за цел да „облекчат“ административния орган в правомощието му по разглеждане на жалби, което може да рефлектира върху предприятията само по един начин - създават се нови задължения, съответно скрепени с възможност за ангажиране на административнонаказателна отговорност. Налице са немотивирани предложения за включване на нови клаузи в договорите, въпреки липсата на правно основание за	Не се приема	Комисията за регулиране на съобщенията (КРС/комисията) е регулаторният орган, оправомощен със Закона за електронните съобщения (ЗЕС) да осъществява функциите по регулиране и контрол при осъществяването на електронни съобщения. КРС има и множество законови правомощия, свързани с осигуряването и гарантирането на защитата на правата и интересите на крайните потребители на електронни съобщителни услуги. В чл. 73 от ЗЕС е предвидено правомощие на КРС да приеме общи изисквания, включващи условия за защита на интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги. В тази връзка, при определянето на правилата в проекта на решение за изменение и допълнение на Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения (Проекта) КРС се е водила от целите на ЗЕС, включително от чл. 4, ал. 1, т. 3 от ЗЕС, в който е предвидено, че законовата уредба цели да се подкрепят интересите на гражданите, като се осигурява високо ниво на защита на потребителите при

	това; включване на обективно невъзможни за изпълнение задължения за уведомяване при отпадане на телевизионна програма; технически непредвидени на международно ниво и невъзможни за изпълнение условия за ограничаване на услугите за данни на крайните потребители; явно несъизмерими с преследваната цел задължения за предоставяне на информация за покритието на мрежите; необосновано ограничаване на технологичните начини за комуникация с крайните потребители относно ползваните от тях услуги и предоставяне на маркетингови съобщения. Изброените предложения са в пряко противоречие с мотивите на КРС в посока, че последните не са свързани „с <i>необходимост от значителни и неоправдани финансовите разходи и други средства за предприятията</i>“. Напротив, дори само предложението за нов начин за администриране на информацията, предоставяна чрез картите с покритие предполага значителни инвестиции, които надхвърлят печалбите на предприятията, предоставящи мобилни услуги. Една техническо-финансова експертиза на необходимите хардуер и софтуер за постигане на целения от КРС резултат преди издаване на крайния акт или дори последваща съдебна такава експертиза, може ясно да покаже, че предложението за промяна е в противоречие с чл. 6 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК). На следващо място, не бихме могли да се съгласим с мотивите на КРС относно приложението на правото на Европейския съюз и по-конкретно Директива 2002/22/ЕО и Директива 2002/21/ЕО. Посочените актове са имплементирани в Закона за електронните съобщения (ЗЕС) и не биха могли да бъдат мотив за изменение на Общите изисквания през 2017 г., при положение, че са действащи от 2009 г. Нещо повече, на основание на вертикалния директен ефект, всякакви мотиви на	техните отношения с доставчиците, като се съдейства за осигуряване на неприкосновеността на потребителите в областта на електронните съобщения, като се създават условия за предоставянето на ясна информация, включително чрез поставянето на изисквания за прозрачност на тарифите и на условията за ползване на обществените електронни съобщителни услуги, и като се зачитат основните права и свободи на гражданите. В тази връзка, предвидените правила в Проекта са мярка по смисъла на чл. 4, ал. 2, т. 1 от ЗЕС и същите са приети с цел постигане на законовите цели. При съставянето на Проекта КРС е взела предвид съществени реални потребителски проблеми, установени при анализ на подадени до нея жалби. Тези проблеми не могат да бъдат разрешени по други начини, освен с уреждането на общоприложими правила за поведение, които важат за всички предприятия, с оглед принципа на равнопоставеност по чл. 4, ал. 1, т. 2, б. „в“ от ЗЕС. Република България е правова държава, която се управлява според Конституцията и законите на страната. Законност е налице, когато са предвидени ясни и конкретни правила за поведение и са осигурени достатъчно гаранции и ефективни механизми, които да гарантират спазването им, включително санкции при нарушения. Правната принуда като последица от неизпълнението на закона цели да гарантира върховенството на правото, същата произтича по силата на закона и се налага по строго формален ред, който подлежи на съдебен контрол. В Проекта не се предвиждат санкционни норми, а правила за поведение, които целят да защитят потребителите и нямат за своя непосредствена цел налагането на санкции на предприятията. Такива санкции се налагат при настъпването на определени юридически факти – нарушаване на правилата от задължените субекти. Санкции за нарушения на Общите изисквания при
--	---	---

	административен орган в насока прилагане на европейско законодателство спрямо граждани и стопански субекти са несъстоятелни. Напротив - този вертикален директен ефект единствено дава възможност на гражданите и стопанските субекти да разчитат на него в своите действия по защита на признати права срещу държавата и/или срещу публични инстанции. Посоченото се случва на фона на обсъждането на нова телекомуникационна рамка от мерки в сектора в Европейския съюз (European Electronic Communications Code). Посочената телекомуникационна рамка (Кодекс) има за цел да гарантира интересите на крайните потребители при намаляване на регулаторната тежест за предприятията. Съгласно резюмето на посочената телекомуникационна рамка в частта защита на крайните потребители е описано, че <i>с цел намаляване на регулаторната тежест някои регулаторни задължения отпадат. За тях се преценява, че не са вече необходими или че общото хоризонтално законодателство за защита на потребители е достатъчно. Опростени са или частично заличени някои разпоредби относно договорите.</i> Като подкрепя на новата рамка в телекомуникациите е одобрена и годишната програма за участие на България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз за 2017 г. в частта телекомуникации и информационни технологии. Неотчитането от страна на КРС на тези тенденции в регулацията, на практика не способства и не допринася за следването на принципите за предвидимост и последователност при осъществяване на регулаторната дейност (които принципи ще продължат да действат и при новата рамка).	осъществяване на обществени електронни съобщения (ОИ) се съдържат в чл. 326 от ЗЕС, като въвеждането им от законодателя цели да гарантира спазването на закона. Във връзка с горното, не може да се приеме становището на предприятието, че съответните правила са предвидени с цел санкциониране на предприятията. Не може да се сподели и твърдението, че всички изменения в Проекта са насочени към въвеждането на допълнителни изисквания и увеличаване на регулаторната намеса в дейността на предприятията. Някои от измененията са редакционни и не въвеждат нови задължения за предприятията (например измененията на чл. 5 и чл. 24 от ОИ и др.). Видно от останалите становища, изразени в хода на общественото обсъждане, част от измененията се възприемат като положителни. На следващо място, измененията, с които се въвеждат нови изисквания, са подробно мотивирани и обосновани, като същите произтичат от констатирани от КРС проблеми, свързани със защитата на потребителите. КРС има правно основание да предвижда такива правила във връзка с констатирани от нея проблеми в сектора, който регулира. Предложенията нямат за основна цел да „облекчат“ КРС в правомощието ѝ по разглеждане на жалби. Съответните правила имат за цел да ограничат проблемни практики по отношение на потребителите. Като резултат, действително се очаква да се увеличи удовлетвореността на потребителите от услугите и, респективно – да намалее жалбите, което би индикирало за възстановяване на липсващия баланс в отношенията между предприятията и потребителите, които най-често са икономически неравностойни. Следва да се има предвид, че договорите за електронни съобщителни услуги са двустранни сделки и страните по тях имат права и задължения. При договарянето и при изпълнението на договора страните следва да действат
--	---	--

				добросъвестно. Клиентите заплащат ежемесечно за получаваните от тях услуги и често не могат да се защитят от некоректни практики. В множество случаи единствената възможност, с която разполагат последните, е да се обърнат към съда, което е свързано с разходи, надвишаващи финансовите им възможности. Една от целите на държавността е именно осигуряването на правила, ред и законност, които да гарантират, че всяка от страните по договора ще го спазва. В тази връзка, често ресурсите, с които разполагат предприятията, от една страна, и потребителите, от друга страна, за да гарантират своите интереси, са несравними. В тази връзка, потребителите се нуждаят от закрилата на закона и в същия са предвидени правила, които да осигурят съответната защита. Като регулатор, който има непосредствени наблюдения в сектора на телекомуникациите, КРС има право да въвежда такива правила. Обемът и видът на регулаторната намеса в обществените отношения, свързани с предоставянето на електронни съобщителни услуги, зависят от характера на установените проблеми и от степента, в която те засягат правата и законните интереси на потребителите. В този смисъл, както вече беше отбелязано, предложените от КРС изменения и допълнения на ОИ целят да разрешат реални проблеми и същите са свързани с констатирани практики на предприятията, които рефлектират негативно върху възможността на потребителите да упражняват в пълен обем признатите им от ЗЕС права. Осигуряването на гаранции и законови механизми за защита на тези права безспорно ще доведе не само до постигане на целите на ЗЕС, но и до засилена конкуренция между отделните доставчици, които следва да се стремят да привличат клиенти и да задържат абонати с клиентски ориентирани политики и с качествени услуги и обслужване, а не с некоректни
--	--	--	--	---

				подходи и търговски практики. Освен горното, с Проекта се цели и развитие на пазара на електронните съобщителни мрежи и услуги с ограничаването на практики, възпрепятстващи конкуренцията и предназначени да осигурят печалби за сметка на информираността на потребителите и засягане на техните интереси, защитени от закона. Предложените от КРС изменения на ОИ са пропорционални мерки, като при въвеждането им в максимална степен са съобразени и интересите на предприятията. Същите са в такъв обем, който ще позволи на регулатора да възстанови дисбаланса в отношенията „предприятие – потребител“. Измененията не засягат негативно конкуренцията, а въвеждат минимални изисквания, с цел да се предотвратят злоупотреби и некоректни практики. С Проекта се въвеждат общоприложими правила, без да е налице необоснована и прекомерно детайлна регулация. С правилата не се засяга възможността на предприятията да предоставят различни оферти и да прилагат различни подходи при обслужването на клиентите, като се разграничават от конкурентите си на база по-добро качество на услугите, по-изгодни цени, потребителски ориентирани условия на договорите, предоставяне на възможност за контрол на разходите и др. Правилата нямат за цел и да ограничат приходите на предприятията, а напротив – предприятията следва да възприемат тези правила като „сигнал“ от регулатора за основните потребителски оплаквания, които могат да доведат до негативни финансови последици за предприятията, изразяващи се в загуба на клиенти. Коректната търговска политика следва да е насочена към разрешаването на тези проблеми, с цел привличане на нови клиенти. По този начин предприятията ще си гарантират и приходи. Непредприемането на действия за разрешаването им чрез саморегулация на пазара налага
--	--	--	--	--

				намесата на регулатора. Печалбите на предприятията не може да са за сметка на интересите и правата на абонатите и да се осигуряват с незаконни практики, засягащи правата на потребителите. При изработването на Проекта КРС е спазила принципите за необходимост, обоснованост, предвидимост, откритост, съгласуваност, субсидиарност, пропорционалност и стабилност. Тези принципи не означават въздържане от регулаторна намеса, когато същата е наложителна и оправдана. Динамиката на обществените отношения в сектора налага и съответните законодателни изменения. Предвид развитието на обществените отношения, свързани с предоставянето на електронни съобщителни услуги, няма как законодателството да остане непроменено и да не се въвеждат нови правила във връзка със спецификите на националния пазар. При изготвянето на Проекта КРС е приложила балансиран и пропорционален подход и е съобразила законовите принципи, включително тези, уредени в чл. 6 от АПК и в чл. 5 от ЗЕС. Законодателството не предвижда въздържане от регулаторна намеса, когато същата е необходима и обоснована. Както е посочено в мотивите към Проекта, същият е приет след анализ на проблемите при упражняването на потребителските права в сектора на електронните комуникации. С правилата в Проекта не се засягат интересите на заинтересованите лица в степен, по-голяма от необходимото за постигането на заложените цели. При уредбата на правилата, с които се въвеждат нови задължения, са съобразени и интересите на потребителите, и интересите и възможностите на предприятията. Както е посочено в мотивите към Проекта, КРС е отчела, че новата уредба не е свързана с необходимост от значителни и неоправдани (кумулятивно) финансови разходи и други средства за
--	--	--	--	--

				предприятията. Същевременно, КРС е отчела и обществения интерес от приемането на съответните правила. В подробните мотиви към Проекта се съдържат аргументи за причините, целите и очакваните резултати от изменението. Общественото обсъждане на Проекта е проведено в съответствие с изискванията на АПК, на Закона за нормативните актове (ЗНА) и на ЗЕС, с цел КРС да се запознае с позициите на заинтересованите лица и да оцени основателността им. В хода на настоящото обществено обсъждане са съобразни доводи на предприятията в конкретни бележки, включително и такива, свързани с организацията на дейността им. В подробни мотиви по конкретните бележки КРС е посочила кои аргументи на предприятията счита за основателни. В Проекта се съдържат мотиви за всяко отделно изменение и/или допълнение, както и целева обосновка. Постигането на по-високо ниво на защита на потребителите и на засилена конкуренция между отделните предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги на територията на Република България, са основни цели на законодателната уредба в областта на електронните съобщения и същите са общо формулирани, като законодателят е предвидил възможност за националния регулаторен орган да въвежда задължения за предприятията, с цел същите да бъдат постигнати. В Проекта се съдържат мотиви за съответствието на предвидените в него правила с действащото право на Европейския съюз, с оглед изпълнението на чл. 28, ал. 2, т. 5 от ЗНА. Измененията не се мотивират с посочените в становището директиви, а се констатира съответствието им с тях. Що се отнася до обсъжданата нова телекомуникационна рамка от мерки, следва да се отбележи, че след приемането ѝ КРС ще съобрази нейните правила в максимална степен.
--	--	--	--	--

				В допълнение към горното, КРС е изложила подробни мотиви и във връзка със становищата на заинтересованите страни по конкретните текстове на Проекта.
2.	„Теленор България” ЕАД (ТЕЛЕНОР)	На първо място, бихме искали да обърнем внимание на принципите на пропорционалност, равнопоставеност и технологична неутралност, заложи в Закона за електронните съобщения и тяхната връзка с Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения. Общите изисквания по своята същност са акт, насочен към широк кръг предприятия, различаващи се, както по размер и пазарна сила, така и по предоставяни услуги и начин това да бъде направено. Общият характер на разпоредбите е основополагащ при спазването на принципите за пропорционалност, равнопоставеност и технологична неутралност. С част от предложените промени тези принципи се нарушават като се навлиза прекалено много в регулирането на детайли, предполагащи условия за нарушаване на пропорционалността, равнопоставеността и	Не се приема	Отношение към общите бележки на ТЕЛЕНОР имат мотивите на КРС, изложени във връзка с общите бележки на БТК (т. 1 от настоящата таблица). В допълнение следва да се отбележи, че измененията в Проекта не са предназначени да намалят приходите на предприятията или да ограничат инвестициите им по отношение на въвеждането на иновации и повишаване на свързаността, а да разрешат потребителски проблеми, което ще доведе до увеличаване на удовлетвореността на клиентите от услугите на предприятията като цяло. С Проекта не се създава ненужна тежест за предприятията, която да води да необосновани и непредвидени инвестиции без прибавяне на реална стойност за потребители и бизнес. Следва да се има предвид, че клиентите на предприятията заплащат за ползваните от тях услуги и по този начин те дават приноса си за развитието на пазара. В тази връзка и

	технологичната неутралност при предоставянето на обществени електронни съобщения. От друга страна, българският пазар на електронни съобщителни услуги се характеризира с високо ниво на конкуренция на фона на забавен темп на растеж в голяма част от сегментите. В същото време както КРС отчита в своя доклад за 2016 г., на пазара на мобилна телефонна услуга, за който пазар се отнасят мнозинството предвидени изменения в Общите изисквания, се наблюдава спад за поредна година. Приходите на този пазар спадат с 23,79 % за 2016 г. спрямо тези за 2015 г. Комисията отбелязва и негативния ефект от роуминг регулацията върху приходите на предприятията, възлизащ на 39 % за 2016 г., спрямо 2015 г. На фона на тези данни, в доклада КРС правилно предвижда, че за да отговорят на нарастващите изисквания на потребителите за бърза и непрекъсната връзка към интернет, предприятията ще трябва да продължат да инвестират в мрежи от следващо поколение с оглед повишаване на качеството и да се стремят да предлагат иновации. Инвестициите и иновациите в комбинация с непрестанното търсене на свързаност от страна на потребителите са движещите механизми на телекомуникационния сектор. За да има инвестиции обаче, е необходимо да се създаде подходящата обстановка, както икономическа и социална, така и правно-регулаторна. Прекалената регулация на пазар, който се развива с нестихващи темпове, може единствено да доведе до негативни последици. Ненужната тежест за предприятията, която води да необосновани и непредвидени инвестиции без прибавяне на реална стойност за потребители и бизнес, не помага на пазара и не следва да се налага от страна на Регулатора. Все пак, целта на регулатора е да подпомага развитието на сектора, за който отговаря, като едновременно полага грижи, както за бизнеса, така и за потребителите.	с оглед неотменимото право за защита, с което разполагат потребителите, следва да се предвидят правила, които да гарантират правата и интересите на тези потребители.
--	--	--

		Отделянето на прекалено голямо внимание на една от тези групи би довело до нарушаване на баланса и създаване на прекалено тежка регулаторна среда, в която поставените цели и желанието за развитие няма как да се постигнат. В Мотивите към проекта на Решение КРС твърди, че новата уредба не е свързана с необходимост от значителни и неоправдани финансови разходи и други средства за предприятията. Сеем да твърдим, че това не е така, както е видно по-нататък в изложението ни. В така описаната пазарна ситуация и тенденциите на същия този пазар всяка допълнителна инвестиция, която не е свързана с качествено и иновативно предоставяне на услуги, не следва да е обоснована и особено не следва да е регулаторно наложена.		
3.	„Мобилтел” ЕАД (МОБИЛТЕЛ)	Мобилтел изразява своето положително мнение по отношение на предприетите действия от страна на Комисията за прецизиране на конкретни текстове от документа, с цел постигане на максимална яснота и разбиране от страна на заинтересованите страни. Като пример можем да посочим текстовете на чл. 5, чл. 15 и чл. 43, при които новите текстове са прецизно актуализирани. От друга страна, обаче, считаме че останалите предложени изменения в проекта на документа не са съобразени с реалното технологично развитие на пазара на електронни съобщения в България и не са достатъчно добре аргументирани. Поради тази причина, излагаме по-долу и конкретни бележки и предложения за промяна.	Приема се частично	Отношение към общите бележки на МОБИЛТЕЛ имат мотивите на КРС, изложени във връзка с общите бележки на БТК и ТЕЛЕНОР (т. 1 и 2 от настоящата таблица). КРС отчита, че МОБИЛТЕЛ като заинтересовано лице възприема положително част от предложените изменения.
4.	Сдружение за електронни комуникации (СЕК)	Без да оспорваме компетентността на КРС да осигурява защита на крайните потребители, изразяваме убеждението си, че не по-маловажна функция на регулатора е да създава условия за балансирано развитие на сектора. Именно това е смисълът на чл. 31 от ЗЕС, чрез който законодателят е възложил на КРС да насърчава развитието на пазара на електронни	Приема се частично	Отношение към общите бележки на СЕК относно компетентността на КРС имат мотивите на КРС, изложени във връзка с общите бележки на БТК и Теленор (т. 1 и 2 от настоящата таблица). КРС отчита, че СЕК като заинтересовано лице като цяло възприема положително предложени с Проекта изменения.

		съобщителни мрежи и услуги, като прилага регулаторни мерки, ограничаващи възможностите за възпрепятстване на конкуренцията и отстранява пречки и бариери за конкуренцията в рамките на своята компетентност. Като цяло в представените за обществено обсъждане предложения виждаме положителни за сектора предложения, които са продиктувани от анализ на практиката и са с цел преодоляване на възникнали проблеми и невъзможност в работата на операторите при прилагане на действащите Общи изисквания на КРС.		
5.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	На първо място искаме да отбележим, че считаме някои от предложените изменения за съществено важни и с огромно практическо приложение.	Приема се	Предложените изменения действително са важни и ще допринесат за повишаване на защитата на потребителите и на конкуренцията на пазара.

К О Н К Р Е Т Н И Б Е Л Е Ж К И				
6.	Адвокатско дружество Джингов, Гугински, Кючуков и Величков	По § 1, чл. 5, ал. 5 В Проекта се съдържа предложение за създаване на нова алинея 5 в чл. 5 със следното съдържание: „(5) <i>Предприятията предоставят годишен отчет по ал. 1 дори да не са осъществявали дейност по предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги през предходната година.</i>“ <i>Не бихме могли да подкрепим включването на този текст в Общите изисквания при осъществяване на обществени електронни съобщения (ОИ). Според нас той не само трябва да отпадне, но и като цяло подходът за създаване на излишна административна тежест трябва да бъде преосмислен.</i> Нашите възражения се основават на следните аргументи: (а) <i>Допълнението е излишно.</i> Понастоящем задължението за предоставяне на ежегоден отчет касае всички предприятия, уведомили Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) за намерението да осъществяват обществени електронни съобщения (ОЕС).	Приема се	На този етап КРС оттегля съответното изменение, с цел да бъдат обсъдени евентуалните възможности за взаимодействие с други институции и за улесняване на бизнеса. Независимо от горното, следва да се отбележи следното: Отчетите по чл. 5 от ОИ следва да се предоставят на КРС във връзка с анализа на пазара на обществените електронни съобщителни услуги. С ал. 5 на чл. 5 не се въвежда ново правило, както се отбелязва и в становището, тъй като в досегашната си практика КРС винаги е съблюдала същото. Както е посочено в Проекта, включването на изричното правило в чл. 5, ал. 5 от ОИ се налага поради практически съображения – множество предприятия не подават отчети, считайки, че не са задължени да го правят, защото не са осъществявали дейност – т. е. налице е неразбиране на закона. В ОИ задължението за предоставянето на отчети не е обвързано с осъществяването на дейност. Задължени субекти са всички предприятия, уведомили комисията за намеренията си да осъществяват дейност. С изричната уредба на правилото се

	Видно от текста на нормата, критерий за възникване на задължението е подаденото уведомление за намеренията да се осъществяват ОЕС, а не извършването или не на дейността. Следователно, съгласно действащия текст всички предприятия, независимо дали активни или не, имат задължението да подават годишен отчет. След като задължението съществува и в момента, то тогава не съществува нужда от повторение. Авторите на оригиналния текст на ОИ още при създаването на нормативния акт са взели предвид нуждите на регулатора и са обхванали всички задължени субекти. А това, че задължените субекти не изпълняват задължението (както се твърди в мотивите), не е свързано с липсата на задължение, а с изпълнението му т. Е. правоприлагането. Регулаторът вече има на свое разположение достатъчно механизми - формални и неформални (Законът за електронните съобщения предвижда административнонаказателна отговорност, а КРС вече напомня както онлайн, така и по е-мейл и с писма за наличието на задължението). В този смисъл предлаганото допълнение е излишно, тъй като представлява включване на изрично правило там където такова вече съществува и с нищо няма да подобри инструментариума, с който КРС вече разполага. (б) <i>Допълнението контрастира на досегашната практика на КРС</i> (която силно подкрепяме) да освобождава ОИ от дублиращи се текстове или такива, които просто повтарят по смисъл текстове на закона. И парадоксалното е, че този контраст е видим от една и съща страница на Проекта и на една и съща страница от мотивите към него. Докато в чл. 5 се допълва ал. 5, която повтаря по смисъл задължението от ал. 1, авторът на Проекта предлага отмяна на ал. 4 и 5 на чл. 15 именно защото задължението в предложените за отмяна алинеи вече е предвидено в закона и съществуването на тези текстове в ОИ е излишно.	цели и осигуряването на прозрачност и се гарантира информираността на задължените субекти, които впоследствие биха могли да понесат неблагоприятни последици от бездействието си. Подаването до КРС на отчет, писмо или декларация, в които се отразява, че предприятието не е осъществявало дейност през предходната година (например нулев отчет), не е административна тежест, не е свързано с никакви такси и не изисква особен ресурс. Администрацията на КРС винаги е оказвала съдействие на предприятията, които имат нужда от такова, при попълването и подаването на годишни отчети. Освен това, КРС ежегодно провежда информационни кампании, с които напомня на предприятията за съответното задължение. Вписването на даден субект в регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС поражда за същия както права, така и задължения, едно от които е предоставянето на информация на КРС за осъществяваната дейност. Тази информация е нужна с оглед изпълнението на регулаторните функции на КРС. С ежегодното изискване на информация се цели и ограничаване на т.нар. „сив“ сектор. Информацията, предоставяна от съответните предприятия, се използва при изготвянето на годишния доклад, който КРС предоставя на Народното събрание, Президента на Република България и Министерския съвет на основание чл. 38, ал. 1 от ЗЕС. Тази информация се използва и за други законови цели. Към настоящия момент в регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС фигурират предприятия, които не са изпълнявали задълженията за предоставяне на отчет на КРС през няколко предходни години. Съответните предприятия многократно и безрезултатно са били издирвани от инспекторите на КРС, включително с проверки на място в цялата страна. Действията по ежегодното издирване водят до значителни финансови разходи за бюджета на КРС и ангажират значителни човешки ресурси. Към настоящия момент в ЗЕС
--	--	---

	(в) <i>Допълнението противоречи на действащи норми.</i> Според нас, предложеното допълнение не отговаря на принципа за необходимост, заложен в чл. 26 от Закона за нормативните актове. В мотивите за Проекта КРС посочва, че „<i>включването на изричното правило в чл. 5, ал. 5 се налага поради обстоятелството, че множество предприятия не подават отчети, считайки че не са задължени да го правят, защото не са осъществявали дейност</i>“. Както вече посочихме по-горе, допълнението не е необходимо, защото нормативното задължение вече съществува, а проблемът (както и самата КРС сочи в мотивите към Проекта) стои не в липсата, а в изпълнението му. Дори и от практическа гледна точка необходимост не може да се обоснове - там където репресивната сила на закона (предвидената административнонаказателна санкция), правомощията на регулатора да я налага, допълнително предприетите превантивни действия (напомняне на уеб сайта на регулатора, напомняне по е-мейл, напомняне чрез писмо), опита от разработената административна и съдебна практика (вече съществуват случаи на наложени санкции, които са минали през няколко съдебни инстанции) не са помогнали, допълнението в чл. 5 с нищо няма да допринесе. И това е така, защото не се отчитат субектите, които най-често не подават отчети и причините които ги мотивират, а именно: (а) неподдаването на отчет като форма на несъобразяване със закона от страна на „непоправимите“; но и (б) защото в този си вид задължението не отговоря на нуждите на обществото и бизнеса. От една страна, при всяка регулация има задължени субекти, които спазват изцяло и напълно всичките си задължения и поне няколко задължени субекти, които по една или друга причина избягват определени задължения. Регулацията обаче функционира чрез тези, които	не са предвидени възможности за служебно заличаване на предприятия от регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС в тези случаи. Без подадена информация КРС няма как да знае, че съответните предприятия не осъществяват дейност – към настоящия момент не са налице законови основания бездействието на предприятията да се обвърже с подобно заключение. Вписването и заличаването от регистъра по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС е напълно безплатно, може да стане по всяко време и се извършва в кратки срокове, като предприятията, които не осъществяват дейност, биха могли свободно да заявяват съответните административни услуги. При условие, че предприятията са вписани в този регистър, същите са задължени да подават информация ежегодно. На следващо място, не може да бъде споделено становището относно дублирането на правила в ал. 5 и ал. 1 на чл. 5 от ОИ. Както беше посочено по-горе, въвеждането на изрично правило в ал. 5 е свързано с констатирани практики на предприятия и със същото се цели осигуряване на яснота относно това, че предоставянето на информация се дължи дори в случаите, когато през предходната година не е извършвана дейност – най-малкото за да се отчете това обстоятелство. Както правилно посочва адвокатското дружество в своето становище, изискването не е по същността си ново, поради което изричното му въвеждане не би засегнало неблагоприятно правната сфера на задължените лица, попадащи в тази хипотеза, а напротив – ще гарантира, че за тях няма да настъпят неблагоприятни последици. Въвеждането на съответното правило отговаря на принципите, заложи в чл. 26 от ЗНА, включително на принципа на необходимостта, и същото е допълнителна мярка, която цели да обезпечи изпълнението на съответното задължение от предприятията. Практиката е показала, че част от предприятията, които не са осъществявали дейност, считат, че поради това обстоятелство не са задължени да
--	--	---

	изпълняват и по тази причина трябва да се съобразява с тях, а не да се вторачва в непоправимите и да им позволява те да задават тона на регулаторните задължения. Но има и друго. Ако едно предприятие няма дейност на пазара на ОЕС, ако е регистрирано защото очаква започване на дейност или нуждите поради които е подало уведомлението са отложени във времето, то тогава защо да ангажира ресурси, за да подава нулеви отчети? Тъй като няма дейност, фактът че не е подало една форма не засяга пазара или обществените интереси, единственият ефект е ангажиране на ресурси за дейности, от които нито предприятието, нито обществото биха могли да се ползват. Така подаването на отчети за едно неактивно предприятие се очертава като дейност, която не е адаптирана към нуждите на обществото (защото една неактивна компания няма да повлияе на пазара, докато регулаторът може да получи същата информация по друг начин) и на бизнеса (излишна административна тежест). Според мотивите към Проекта, необходимостта неактивните дружества да подават отчети е свързана с анализа на пазара на ОЕС, но това е формална, а не релевантна причина. Формална е, защото подаването на документ, с който едно неактивно дружество веднъж годишно уведомява, че не е извършвало дейност (според стандартните форми за годишен отчет това е информацията, която основно подават неактивните дружества), може да облекчи административен орган, като му спести издирването и анализирането на информация, но това въобще не е в съответствие с изискванията на чл. 4, ал. 3 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. В действителност, ако едно дружество не е извършвало дейност, то очевидно не допринася за пазара на ОЕС или поне не по начин, който да засегне анализа на пазара, ако същата	подават отчет, като КРС и администрацията на КРС ежегодно са ангажирани с даването на допълнителни пояснения, с извършване на проверки на място, с административни процедури и с други действия, които са свързани с разходване на ресурси. Законовите изисквания важат за всички. Доколкото анализирането на съответния пазар не се ограничава до дейността на задължените субекти, които спазват всичките си задължения, а обхваща дейността на всички предприятия, и с оглед принципа на равнопоставено третиране, КРС не може да ограничи регулаторните си функции само по отношение на определени субекти. Следва да се има предвид, че в друго становище по общественото обсъждане (това на МОБИЛТЕЛ) е изразено положително мнение по отношение на измененията на чл. 5 от ОИ. Следва да бъде отчетен и фактът, че в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 322/15.06.2017 г. на КРС, от нито едно предприятие не е представено становище относно липсата на необходимост от предложението за новата ал. 5 на чл. 5 от ОИ. Следователно, пряко заинтересованите субекти на задължението по чл. 5, ал. 5 от ОИ (предприятия), участвали в общественото обсъждане, не възразяват срещу съответния текст. На следващо място, както беше посочено по-горе, подаването на нулев отчет не изисква значителни ресурси. Освен това, с дейността си КРС полага усилия за създаване на предпоставки за улеснение на предприятията, като включително осигурява възможност годишните отчети да се подават и по електронен път като цифрово подписан документ през документния портал на комисията. КРС не споделя мнението и аргументите, че причината, поради която регулаторът изисква от неактивните дружества да подават отчети (анализ на пазара на обществени електронни съобщения) е формална, а не релевантна причина. Съгласно действащата нормативна
--	--	---

	информация бъде получена от друг (дори публичен) източник (например по служебен път от друг държавен орган - НАП, НСИ или АВ). Имайки предвид горното, бихме искали не само да възразим срещу допълнението в чл. 5, но и да предложим в интерес на предприятията да се промени самият подход и вместо задължение за подаване на отчети и от икономически неактивни субекти, да се работи в следната посока: - Включване в ОИ на текст, освобождаващ предприятията, които не са извършвали ОЕС, не са правили инвестиции и нямат нает за тази дейност персонал, от задължението да подават отчет. Подобна норма би била в духа на закона, който така или иначе предвижда необходимите контролни механизми - извършване на проверки, изискване на информация, административно наказване. Така ще се постигне същия резултат без да възлага излишна административна тежест на икономически неактивни субекти. Освен това дейността ще бъде в съответствие с чл. 3, ал. 1 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, защото няма да възлага на икономически неактивни субекти допълнителни разходи, извън обхвата на чл. 3, ал. 1 от закона, като ги задължава да поддържат ресурси единствено за попълване на отчети, без да имат дейност на пазара и при положение, че същата информация може да се получи по друг начин; - Цялостна ориентация към активен обмен на информация с другите държавни органи, с цел получаване на релевантните данни (особено по отношение на неактивните субекти) по служебен път. В заключение, считаме, че не само възраженията срещу новия текст на ал. 5 са основателни. Ако предложението за допълнение на чл. 5 бъде насочено в посока облекчаване на административната тежест (дори и	уредба, КРС е длъжна периодично да анализира и установява наличието или липсата на ефективна конкуренция на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с което да осигури подходяща регулация в условията на променяща се пазарна среда. Съгласно Насоките на Европейската комисия за извършване на пазарни анализи и определяне на предприятия със значително въздействие на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, ex-ante регулирането е насочено към липсата на ефективна конкуренция, която се очаква да се задържи в рамките на определен период от време, и анализите на пазара трябва да бъдат в перспектива. Ето защо, значението на информацията, която КРС събира от неактивните на пазара на обществени електронни съобщения предприятия относно плановете им за стартиране на дейност, размера на извършени и/или предвидени инвестиции и вида на електронните съобщителни мрежи/услуги, които планират да предоставят, не може да бъде пренебрегнато. В тази връзка, КРС не приема твърдението, че в действителност, ако едно дружество не е извършвало дейност, то очевидно не допринася за пазара или поне не по начин, който да засегне анализа на пазара. На следващо място, не е налице твърдяното несъответствие със Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (ЗОАРАКСД). Съгласно чл. 3, ал. 1 от ЗОАРАКСД, при административно регулиране на стопанската дейност се вземат предвид разходите на лицата, извършващи стопанска дейност, необходими за спазване на установените изисквания и възможностите за упражняване на ефективен административен контрол и разходите, свързани с него. В тази връзка, за подаването на нулев отчет, което се изразява в попълването на бланка и изпращането ѝ на административния орган, не се изискват значителни разходи и поддържане на специален персонал за
--	---	--

	това да отнеме време за координиране получаването на информация от други държавни органи), това би било от полза за предприятията (ще премахне излишна тежест), за пазара (ще остави нещата в ръцете на активните) и за обществото (защото регулацията взема предвид нуждите на обхванатите субекти, а не се фокусира върху неизрядните или върху самия административен орган).	целта, тъй като отчетите са максимално опростени в хипотезите на неосъществяване на дейност. Същевременно, разходите, с които ще бъде ангажирана държавата за извършването на проверки на място, могат да бъдат значителни. Със съответното задължение не се ограничава и конкуренцията и не се налагат тежести, които не са необходими за постигане на целите на закона. КРС споделя принципа, че исканията за информация трябва да бъдат ограничени до това, което е абсолютно необходимо, както и правилото да не се събира информация, която вече е събрана и налична от друг източник. Следва да бъде отчетено обаче, че изискваната информация чрез годишните въпросници на КРС не е налична в Националната агенция за приходите (НАП) или в Агенцията по вписванията (АВ), тъй като е специфична секторна информация, която не кореспондира с нивото на подробност и целите, за които посочените институции събират такава. В известна степен частично информация се събира от Националния статистически институт (НСИ), но, съгласно разпоредбите на глава VI от Закона за статистиката, КРС не може да получи индивидуални данни по предприятия от НСИ. Освен това, предвид сроковете, в които КРС се нуждае от информацията за дейността на съответните предприятия, на този етап е невъзможно съответната информация да бъде получена своевременно от други органи. Данните от предприятията следва да бъдат предоставени в срока по чл. 5, ал. 1 от ОИ, който е съобразен със сроковете, в рамките на които КРС трябва да изпълни задълженията си за предоставяне на информация на съответни международни институции и организации, както и с цел изготвяне в срок на доклада по чл. 38 от ЗЕС (докладът следва да се предостави в срок до края на второто тримесечие на следващата година, а сроковете за публикуване на документите по чл. 38 от Закона за счетоводството са до 30 юни на следващата
--	--	--

				година). Следва да се отбележи, че в уведомленията по чл. 66 от ЗЕС предприятията посочват и, по този начин, декларират предполагаема дата за започване на дейността. След тази дата се презюмира, че предприятието е започнало да осъществява дейност поради самото изявление на съответното предприятие и на този етап КРС няма как да обосновава изводи за неосъществяване на дейност въз основа на неподаването на отчети. При осъществяване на своята дейност търговците следва да подхождат професионално и да полагат „грижата на добрия търговец“.
7.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	По § 1, чл. 5, ал. 1 По чл. 5, ал. 1, т. 2 предлагаме текстът да бъде: <i>„2. на хартиен носител“</i> Мотиви: Предоставянето на информация по електронна поща няма официален характер. Същата не се регистрира в деловодната система на КРС. Изпращането на информацията само по електронната поща не е достатъчно. Затова считаме, че не е редно да се вменява изрично задължение за предоставяне на информация по електронна поща, чието изпълнение може да бъде санкционирано с хиляди левове (чл. 326 ЗЕС)	Не се приема	Така изразеното искане е извън обхвата на настоящата процедура, тъй като съответното изискване не се въвежда с настоящия Проект. Позицията на КРС по предложението е изразена в таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС, стр. 6-7 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-_FINAL.pdf). Към настоящия момент не са налице причини за промяна на така изразената позиция.
8.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	Предлагаме да се добавят следните нови алинеи към член 18а: (3) КРС, съвместно с МВР издават констативен протокол за нарушена цялост в рамките на 3 часа от уведомяването по чл. 1 (4) КРС осигурява начин за получаване на информация за нарушение на целостта или пробив в сигурността на мрежите - денонощен телефонен пост и/или електронна поща (5) всяко предприятие определя лице за контакт с КРС по ал. 1, който подава необходимата информация за изпълнение на ал. 3	Не се приема	Така изразеното искане е извън обхвата на настоящата процедура. Позицията на КРС по предложението е изразена в таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС, стр. 60 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-_FINAL.pdf). Към настоящия момент не са налице причини за промяна на така изразената позиция.

		Мотиви: Така предложените допълнения на чл. 18а са в изпълнение на подписаната инструкция между КРС и МВР за съвместна работа. При нарушаване целостта на мрежата (срязване, скъсване и т.н.) всяко предприятие може да потърси правата си по съдебен ред. За да се заведе преписка е необходимо издаването на констативен протокол от оторизан орган. Предложеното време за реакция от компетентните органи е продиктувано от допустимите възможности на предприятията да оставят крайните потребители без сигнал. Чрез въвеждането на предложените разпоредби се решава сериозен проблем на предприятията при прекъсване на съобщителна линия.		
9.	БТК	По § 4, чл. 43 Считаме, че предложението представлява прекомерна регулаторна намеса в дейността на предприятията, която не може да се мотивира с доводите на КРС за необходимост от информираност на крайните потребители. Към настоящия момент предприятията са задължени на основание на приложимите Функционални спецификации (чл. 24, ал. 7 при преносимост на национално значими номера, чл. 38, ал. 7 при преносимост на географски номера и чл. 24, ал. 7 при преносимост на негеографски номера) да посочат в общите си условия, че договорът влиза в сила след успешното пренасяне на номерата. От тази гледна точка считаме, че задължението за предоставяне на „информиран избор“ на потребителите е изпълнен и повтарянето на едно и също условие в Общите условия и индивидуалните договори е необосновано. Не на последно място молим да бъде отчетено, че разпоредбите на чл. 227 от ЗЕС и чл. 228 от ЗЕС не предполагат включване на едни и същи условия в индивидуалния договор и в общите условия. На мнение сме, че и към настоящия момент	Не се приема	С изменението на чл. 43, ал. 2 от ОИ се урежда изключение от приложението на задълженията за посочването на точна дата на влизането в сила и на точна дата на изтичането на срока на договора в случаите на преносимост на номера. С въвеждането на съответното изключение се отчита, че преносимостта на номерата е двустранен процес и към датата на сключването на договора приемащият доставчик – страна по сключения договор, няма как да определи съответните дати. Видно от таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС – стр. 61-62 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-_FINAL.pdf), в хода на общественото обсъждане от страна на МОБИЛТЕЛ е посочено, че правилото на чл. 43, ал. 2 от ОИ невинаги е обективно изпълнимо, като е дало за пример случая, в който се касае за преносимост на номер. Предприятието е предложило законовият текст да бъде прецизиран и да се добави изключението при сключване на договора под условие при преносимост на номера и в тези случаи за начална дата на влизане в сила на договора да се

	потребителите/абонатите, които сключват договор при пренасяне на номера, са информирани за обстоятелството, че сключеният от тях индивидуален договор влиза в сила след успешното пренасяне на номера в мрежата на приемащия доставчик. Нито правната, нито житейската логика би допуснала обратната хипотеза, доколкото до момента на успешното осъществяване на преносимостта сключеният договор не би имал валиден предмет, а наличието на предмет на договора е условие последният да породи правното си действие. Именно поради тези причини и въведената в достатъчна степен прозрачност по отношение на влизането в сила на договора, считаме че два нормативни административни актове, които регулират един и същ въпрос по различен начин е съществен пример за осъществяване на прекалена регулаторна намеса в противоречие с последното предложение на чл. 5 от ЗЕС. Във връзка с всичко изложено и като отчитаме, че КРС може би е искала да реши проблема с информираността на потребителите на предприятия, които не сключват договори при общи условия, БТК приема предложението с уговорката, че последното не се отнася до предприятията, които вече са заложили това уточнение в общите си условия. В тази връзка предлагаме след <i>„индивидуалния договор“</i> да бъде добавен изразът <i>„или в общите условия на предприятието“</i>, както следва: <i>„Задълженията по предходните изречения не се прилагат при преносимост на номера. В тези случаи в индивидуалния договор или в общите условия на предприятието се посочва, че същият влиза в сила в деня на успешното пренасяне на номера в мрежата на съответния доставчик.“</i>	счита моментът на успешно осъществяване на преносимостта и да не се вписват изрично точна дата на влизане в сила на договора и дата на изтичането на срока му. Съответното предложение е резонно, поради което е възприето от КРС. Видно от становището на МОБИЛТЕЛ по настоящото обществено обсъждане, предприятието изразява положително мнение за съответното правило. С оглед на горното, съответното правило не се приема от всички предприятия за прекомерна регулаторна намеса. Това правило не може да се разглежда като такава намеса и поради обстоятелството, че в случая се предвижда изключение от законово изискване за посочване на точни дати, което в конкретната хипотеза не може да бъде спазено поради обективна невъзможност. Предвид отпадането на съответното изискване в случаите на преносимост и с цел осигуряването на правото на информиран избор на потребителите в тези случаи, в чл. 43, ал. 2 се включва задължение при преносимост на номера в договора да се посочва, че същият влиза в сила от датата на успешната реализация на преносимостта. Съответното правило е в съответствие с приетите от КРС функционални спецификации за преносимост на номера. В посочените от БТК норми на функционалните спецификации е уредено, че условията и редът за ползване на преносимост от абонати и потребители се определят в общите условия на доставчиците и следва да са в съответствие с тези спецификации и процедурата за преносимост на номера. Тези норми не конкретизират, че в общите условия следва да се посочва, че договорът влиза в сила от датата на успешната реализация на преносимостта на номера, поради което не се касае за дублиране на законови изисквания. Моментът на влизането в сила на договора е съществено договорно условие, което следва изрично да се посочва именно в индивидуалния договор. Уредбата му в общите
--	--	--

				условия в допълнение не е грешка, също така. С включването на правилото в индивидуалния договор при запознаването със съдържанието на проекта на договора потребителят ще получи информация за момента, от който договорът ще влезе в сила. Освен това, както правилно посочва и БТК, възможно е не всички предприятия, предоставящи обществени телефонни услуги, да имат общи условия. При уредбата на законово правило, изключващо приложението на законово изискване, прието за защита на потребителите, за определена категория потребители, следва съответно да се предвидят гаранции за защита на интересите на тази категория потребители. В тази връзка, на този етап КРС е приела съответното изискване, като комисията ще обсъди допълнителни изисквания за защита на правата на потребителите с пренесени номера, които да гарантират, че същите с допълнителен писмен акт ще бъдат информирани за конкретната дата на влизане в сила на договора (за датата на успешната реализация на преносимостта). На този етап е препоръчително предприятията също да предприемат мерки за уведомяване с писмен акт (например с първата месечна фактура) абонатите си за успешната реализация на преносимостта и, респективно – за началния момент, от който започва да тече срокът на договора. Следва да се отбележи, също така, че с изпълнението на съответното изискване при подаването на жалби на потребители до КРС с приложен към тях договор КРС ще може допълнително да разясни на съответните лица моментът на влизането в сила на договора, в случай че в този договор е включена информация, че се касае за пренесен номер. Липсата на такава информация в договора и липсата на точни дати на влизане в сила на договора и на изтичането на срока му са повод за извършване на проверка, защото КРС не може да мотивира довод за съответствие със законовите изисквания на база предположения.
--	--	--	--	---

				Извършването на проверки отлага във времето изпращането на отговор до потребителя и ангажира ресурси както на КРС, така и на предприятията. Включването на съответното разяснение в договора е с цел защита на потребителите и не коства значителна реорганизация в дейността на БТК, а единствено създаването на типова клауза, която да се включва в договорите в тези случаи. В тази връзка, не може да се приеме, че приемането на съответното правило е прекомерно.
10.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	По чл. 45, предлагаме нови ал. 6 и ал.7 със следния текст: <i>„(6) В случаите на ал. 5 предприятията във всички случаи на оповестяване на параметрите на промоционалните условия с еднакъв шрифт“</i> Мотиви: Свидетели сме на непрекъснати оферти от предприятия, в които цената е оповестена с едър шрифт, а условията на промоцията са с много дребен, в редица случаи непрочитаем размер на буквите. Това е предпоставка за подвеждане на потребителите да сключват дългосрочни обвързващи договори, които не винаги ги устройват. <i>„(7) В случаите на предлагане на пакетни услуги предприятията оповестяват съдържащите се в пакета услуги в стойностно изражение или процент на тежест на отделните услуги в пакета.“</i> Мотиви: При предоставяне на пакетни услуги предприятията кросфинансират една услуга с друга. Това е в противоречие с добросъвестната търговска практика и уврежда или може да увреди интересите на конкурентите. Алинея 6 става съответно ал. 8.	Не се приема	Така изразеното искане е извън обхвата на настоящата процедура. Позиция на КРС по предложението е изразена в таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС, стр. 21 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-_FINAL.pdf). Към настоящия момент не са налице причини за промяна на така изразената позиция.
11.	ТЕЛЕНОР	По § 5, чл. 47 Параграф 5 от проекта на Решение предвижда изменение и допълнение на чл. 47, според което, в случай	Приема се	Както е посочено в мотивите към Проекта, изключението по чл. 47, ал. 2 от ОИ може да се прилага единствено тогава, когато мобилната телефонна услуга на

		че мобилната телефонна услуга на абоната не включва възможност за получаване на кратки текстови съобщения, предприятията уведомяват с писмо, изпратено до адреса на абоната като кореспондентска пратка, или електронно писмо (e-mail). Предвид предоставяните от Теленор услуги, посоченото допълнение и изменение не представлява затруднение за нас. Въпреки това, бихме искали да обърнем внимание на следното. Макар и да гарантираме това, че изпращаме уведомление, съгласно възможностите на предоставяната услуга, ние не можем да гарантираме какво устройство използва потребителят и дали то може да получава SMS съобщения. В тази връзка, неполучаването на такова не следва да се счита за нарушение, предвид това, че Теленор изпълнява заложеното в Общите изисквания задължение, съгласно техническата спецификация на услугата.		абоната не включва възможност за получаване на кратки текстови съобщения. В съответния текст не се предвиждат изисквания за предприемане на допълнителни действия с оглед ползвани от абонати крайни устройства.
12.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	В чл. 47 предлагаме текста <u>„както и в случаите по чл. 230, ал. 2 ЗЕС“</u> да отпадне Мотиви: Считаме, че за всяко изменение на Общите условия (ОУ) е неприложимо изпращаме на писма до всеки потребител (хартиени, електронни или sms). От една страна, изпращането е свързано с много голям финансов ресурс, а от друга е възможно изменението да касае само определен кръг потребители, а не всички. На практика потребителите не желаят да предоставят информация за мобилните си телефони и електронна поща, което е предпоставка за невъзможността да се изпълнява разпоредбата на чл. 47, ал.1. Считаме, че разпоредбата на чл. 230 от ЗЕС е достатъчна, за да бъде информиран потребителят.	Не се приема	Така изразеното искане е извън обхвата на настоящата процедура, тъй като съответното изискване не се въвежда с настоящия Проект. Позиции на КРС по предложението са изразени в таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС – стр. 24 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-FINAL.pdf), както и в таблицата към решение № 927/19.12.2013 г. на КРС – http://crc.bg/files/_bg/Tablica_stanovishta_ot_obshtestveno.pdf. Към настоящия момент не са налице причини за промяна на така изразените позиции.
13.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	Чл. 48, т. 1 да се заличи Мотиви: Считаме, че начина на уведомяване на абонатите за измененията на ОУ, съдържащ се в чл. 230 от ЗЕС, е	Не се приема	Така изразеното искане е извън обхвата на настоящата процедура. Позиции по предложението са изразени в таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за

		достатъчен и не следва Общите изисквания на КРС да увеличават прекомерно задълженията на предприятията. Освен това, не сме съгласни всички предприятия да изпращат лични писма до всички абонати за предстоящи изменения на ОУ, преди това да е станало факт. Има много случаи, в които промените са предизвикани от Държавен орган (напр. КЗП) и съдържат кратък срок за влизане в сила на изменението. Освен това, изменението следва да касае само тези абонати, ползващи услуга, чиито условия са променени. Също така изпращането на писма е свързано с много голям финансов ресурс, който предприятието следва да поеме.		обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС, стр. 26 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-_FINAL.pdf), както и в таблицата към решение № 927/19.12.2013 г. на КРС – http://crc.bg/files/_bg/Tablica_stanovishta_ot_obshtestveno.pdf . Към настоящия момент не са налице причини за промяна на така изразените позиции.
14.	МОБИЛТЕ Л	По § 7, чл. 48б Предлагаме разпоредбата да отпадне, тъй като законовите изисквания, разписани в чл. 231 от ЗЕС дават възможност на абонат да прекрати договора, без да дължи обезщетение и/или неустойка, като отправи едномесечно писмено предизвестие. Важно е да бъде отбелязано, че никъде в закона не е разписано задължение за предприятията да уведомяват потребителите за отпадане на канал. Мобилтел е на мнение, че с въвеждане на такова задължение КРС дописва законовата разпоредба, с което се надхвърлят границите на законовите правомощия на Комисията. Наред с това, подобно изискване няма да доведе до допълнителни ползи за потребителите. Това е така, тъй като в телевизионните пакети има значително количество програми и нормално потребителите нямат интерес към всички. В случай че отпадне програма, която представлява интерес за абоната, то той със сигурност ще установи нейното отпадане и ще може на това основание да прекрати договора си. В случай обаче, когато абонат желае неоснователно да прекрати договора си, то наличие на съобщение за отпаднала програма ще даде възможност за това, дори	Не се приема	Списъкът по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС е неразделна част от индивидуалния договор, с който е уговорена доставка на телевизионни програми. Отпадането на програма от него по същество е изменение на индивидуалния договор и безспорно е свързано с ползваните от абоната услуги. Основен принцип в договорното право е, че договорите се изменят по взаимно съгласие между страните, като в конкретния случай не се касае за такова изменение, нито за изменение по силата на закона или по разпореждане на държавен орган, поради което законодателят е предвидил възможност за прекратяване без неустойки на договорите при отпадането на телевизионна програма от списъка по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, без значение дали „вината“ за отпадането ѝ е на предприятието. Абонатът следва да бъде надлежно и своевременно информиран за това изменение, за да бъде гарантирано правото му на информиран избор относно възможността да прекрати договора. Касае се за специфичен случай на изменение на договора, при който е възможно прилагането на реда, предвиден в чл. 46-48 от ОИ, да създаде затруднения за някои предприятия, поради което за този случай в Проекта е предвидена възможност за друг ред за уведомяване. Субективният фактор (наличието или не на интерес на абоната към конкретната отпаднала програма) е ирелевантен

	този абонат да не се интересува от съответната програма. Очевидно въвеждането на задължение за уведомяване на потребителите за отпадане на програма ще е от полза единствено за недобронамерени абонати, което не следва да бъде цел на Регулатора, а да се стреми да бъдат създавани предпоставки за една нормална конкурентна среда.	за упражняването на правото по чл. 231, ал. 3 от ЗЕС. В нормата на чл. 231, ал. 3 от ЗЕС законодателят не е изискал мотивиране от страна на абоната на предизвестие за прекратяване на договора в тези случаи. Касае се за преобразуващо право на абоната по договор, включващ доставка на телевизионни програми, което може да бъде упражнено безусловно. Това право се поражда с настъпването на промяна в предмета на договора, поради което абонатите следва надлежно и своевременно да бъдат предупредени за съответното изменение. Без значение е дали непосредствената причина за прекратяването на договора е отпадането на програмата или друг мотив, например недоволството на абоната от услугите на конкретния оператор. Следва да се отбележи, че практиката показва, че предсрочното прекратяване на договорите води до начисляване на неустойки на абонатите и в редица случаи тези абонати могат да се защитят само по съдебен ред, което е свързано с разноски. Последното нерядко се отразява на мотивацията на клиентите да търсят правата си по съдебен ред. В тази връзка, КРС счита, че предприятията следва да полагат усилия да задържат клиентите си с качеството на предоставяните услуги, а не с начисляването на неустойки. Прекратяването на договора поради отпаднала телевизионна програма е възможност за абоната, която същият може да упражни при настъпването на съответния юридически факт, без да посочва допълнителни мотиви. В крайна сметка, ако абонатът е доволен от услугите на своя доставчик, същият не би търсил начин да прекрати договора без заплащането на солидни суми за обезщетение. Със съответните правила се гарантира осигуряването на правото на информиран избор на абонатите относно възможността да упражнят гарантирано им от ЗЕС право. При изменението на договора следва да се осигури прозрачност относно извършеното изменение, като по този начин ще се осигури прозрачност и относно породилото се
--	--	--

				право за прекратяване на договора, включително при отпадането на телевизионна програма. Отпадането на програмата не пречка възможността на абоната да продължи да ползва услугата, а му дава възможност при условията на информиран избор да продължи ползването ѝ. В допълнение, ирелевантно за правото на отказ е обстоятелството дали промените в договорните условия са съществени или несъществени. И в двата случая абонатът може да упражни правото си на отказ от договора – извод, който се налага и с оглед принципа на равнопоставеност по чл. 225 от ЗЕС. С оглед становището на предприятието за ролята на регулатора, следва да се отбележи, че със съответното изискване, освен че ще се създадат гаранции за осигуряване на възможност за упражняване на гарантирано от ЗЕС право, ще се създаде стимул за развитие на конкуренцията и за подобряване на услугите за абонатите, което да ги мотивира да не желаят „недобронамерено“ да сменят доставчика си и да търсят повод за това. Независимо че при отпадането на програма от списъка възможността за прекратяване на договора без неустойки не се преклудира със срок (абонатът може да прекрати договора във всеки момент след отпадането на програмата), съответните заинтересовани абонати следва да бъдат надлежно уведомени в подходящ срок преди отпадането на програмата. Във връзка с аргументите на предприятието, следва да се посочи контрааргументът, че е възможно абонатът да има интерес към отпадналата програма и да я следи редовно. В тази връзка, същият може да има съществен интерес от своевременното предоставяне на информация за предстоящото ѝ отпадане. Една от важните предпоставки за избора на услугите на даден доставчик на телевизионни програми са именно програмите, които се уговарят със сключването на договора. Съдържанието на услугата обуславя интереса на абоната да сключи договора и изменението на това съдържание може
--	--	--	--	--

				да доведе до отпадането на този интерес. Взаимното съгласие на страните при сключването на договора се базира на конкретен предмет и изменението му може да доведе до отпадането на този интерес, което е и причината законодателят да предвиди, че отпадането на програма е основание за прекратяване на договора без неустойки. КРС не „дописва“ закона, а, в рамките на изрично предвидените си в закона правомощия, урежда начина за известяване на абоната в тези случаи. КРС притежава правомощия да въвежда подобни задължения по силата на чл. 30, т. 8, във връзка с чл. 73, ал. 1 от ЗЕС, във връзка с чл. 76, ал. 1 от АПК. С оглед горното и предвид чл. 73, ал. 3, т. 13 от ЗЕС, КРС притежава правомощия да приема в ОИ разпоредби, регламентиращи защита за потребителите. Следва да се отбележи, че в КРС са постъпвали жалби от потребители, чието право за прекратяване на договорите без неустойки на основание чл. 231, ал. 3 от ЗЕС е било възпрепятствано. В тази връзка, КРС направи проучване за практиките на предприятията по уведомяване на абонатите за отпадането на програми от списъка по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС. По повод проучването, до КРС бяха подадени писма от Българската асоциация на кабелните комуникационни оператори (БАККО), НСМСКО „ТВ клуб 2000“ и СЕК. Съответните становища, както и становищата на предприятията, са обсъдени при съставянето на конкретните законови текстове. КРС съобрази обстоятелството, че са възможни случаи, в които предприятието не разполага с информация за отпадането на програмата в уредения 30-дневен срок. В тази връзка, КРС предвиди, че в тези случаи предприятието следва да уведоми абоната в срок до 24 часа след като получи информация за отпадането на програмата. Като съобрази становищата от общественото обсъждане, КРС измени срока по ал. 2 на 30 дни от получаването на информация или от узнаването за отпадането на програмата. Също така, КРС е съобщила техническите способности, с
--	--	--	--	---

				които разполагат отделните предприятия, като е осигурила на задължените субекти достатъчно възможности относно начина за уведомяване, но едновременно с това са предвидени гаранции за защита на интересите на потребителите. С оглед изразените в хода на общественото обсъждане становища, нормата на чл. 48б придобива следния вид: „Чл. 48б. (1) При отпадане на телевизионна програма от списъка по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, предприятието уведомява абоната 30 дни преди отпадането на програмата. (2) В случай че не разполага с информация за отпадането на програмата в срока по ал. 1, предприятието уведомява абоната за отпадането на програмата в срок до 30 дни след получаването или узнаването на съответната информация. (3) В случаите по ал. 1 и 2 предприятието уведомява абоната по някой от начините в чл. 47, ал. 1, или чрез кратко текстово съобщение на телевизионния екран, или чрез сервизен канал, или по друг технически възможен начин, който гарантира, че съответната информация ще достигне до знанието на абоната.“
15.	БТК	По § 7, чл. 48б Считаме предложената нова разпоредба на чл. 48б, ал. 1 от Общите изисквания за несъвместима с целта на законовия текст на чл. 231, ал. 3 от ЗЕС по следните съображения: Отпадането на телевизионна програма от списъка с телевизионни програми, изготвен съгласно чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, в много редки случаи е провокирано от предприятието. Напротив, най-често отпадането на телевизионна програма се дължи на едностранно решение на носителите на правата за разпространение или прекратяване на техните представителни права за България. Именно тези аспекти са отчетени от законодателя при приемане на текста на чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, в който изрично е посочено, че списъкът с програми се прилага към индивидуалния договор, а не е част от	Приема се частично	Отношение към бележките на БТК има становището на КРС по бележките на МОБИЛТЕЛ относно § 7 от Проекта (по т. 14 от настоящата таблица). В допълнение, следва да се отбележи следното: За упражняването на правото по чл. 231, ал. 3 от ЗЕС няма значение каква е конкретната причина за отпадането на програмата и КРС не изследва отношенията между доставчика на телевизионните програми и телевизионните оператори. Последните не са страна по договора по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС и абонатът не може да бъде негативно засегнат от взаимоотношенията между предприятието и неговия съконтрагент по договора за разпространение на програмата. Безспорно е, че списъкът по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС е част от договора за доставка на телевизионни програми, независимо дали същият е инкорпориран в самия договор

	този договор. Ето защо некоректно е посоченото в мотивите на КРС твърдение, че списъкът е неразделна част от договора, последният се прилага към договора и правилата на последния се прилагат независимо от дължината на списъка и изрично включените в него програми. Посоченият списък категорично не е част от индивидуалния договор и в тази връзка и законодателят не е предвидил режим на уведомяване, приложим при едностранното изменение на договора или общите условия. Напротив, законодателят е защитил правото на абонатите да прекратят договор, който са сключили само защото той им дава достъп до точно определена/и програма/и. От гледна точка на абоната непредоставянето на достъп до тази конкретна телевизионна/и програма/и би могло да опорочи услугата в цялост и да я направи ненужна за абоната. Това е и причината законодателят да остави на абоната водещата роля в развитието на взаимоотношенията му с предприятието, т. е. той сам да прецени дали програмата/ите са важни за него и дали иска да прекрати договора заради точно тази/тези програма/и. Доколкото след отпадане на телевизионна програма цялата инициатива остава при абоната, то последният сам следва да установи липсата на достъп до определена програма - основната причина за сключване на договор с предприятието. Това е и единственият извод, доколкото обявяване на нищожност по чл. 231, ал. 3 от ЗЕС може да иска само абоната. С оглед всичко изложено и следвайки принципа <i>Cuius commodum, eius incommodum</i> (комуто ползите, нему и тежестите) законодателят е взел предвид, че когато за абоната е ключово предоставянето на определена програма, последният самостоятелно може да установи това и не е нужно да се прилага режим на уведомяване, какъвто режим е наложил в предишния член от ЗЕС (чл. 230). Ето защо предложеният проект за нова разпоредба на 48б, ал. 1 от Общите изисквания на практика по	или в приложение, неразделна част от него, което се подписва от абоната (чл. 45, ал. 1, т. 2 от ОИ). Несъстоятелни са аргументите на БТК за това, че списъкът не е част от договора. Законодателят не поставя допълнителни условия за прекратяването на договора в хипотезата на чл. 231, ал. 3 от ЗЕС, като например неосигуряването на достъп до точно определена/и програма/и. Основанието за прекратяване на договора в конкретния случай произтича от съдържанието на този договор и неговия предмет, конкретизиран с уговорените телевизионни програми. В закона е предвидено, че отпадането на която и да е програма от списъка поражда право за прекратяване. Уведомяването на абоната за отпадането на програма от списъка гарантира „водещата му роля в развитието на взаимоотношенията му с предприятието“ – същият, при пълна информираност, да прецени дали иска да се възползва от правото по чл. 231, ал. 3 от ЗЕС. В двустранната договорна връзка по взаимно съгласие, каквато създава договорът по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, всяка от страните по договора следва да изпълнява задълженията си по него добросъвестно. Също така, при установяването на липсата на дадена програма абонатът няма как да знае дали се касае за трайно отпадане или за временни технически затруднения, свързани с излъчването на програмата. С инцидентното установяване на тази липса към даден момент не се гарантира правото на информиран избор на абоната. В конкретния случай не се касае за „нищожност“ на договора, а за настъпила след сключването му промяна. С уведомяването на абоната за отпадането на програмата се гарантира, че ще бъде постигнато или не взаимно съгласие договорът да продължи да се изпълнява от страните при изменени параметри на същия. Не може да бъде споделено становището на БТК, че в конкретния случай се прилага принципът „комуто ползите, нему и тежестите“. Този принцип е свързан с конкретни
--	---	---

	незаконосъобразен начин приравнява режима, прилаган при отпадането на телевизионна програма от списъка към договора, с режима, прилаган при едностранно изменение на индивидуалния договор и общите условия. Такова приравняване не е налице в законовия текст на чл. 231 от ЗЕС, чрез който законодателят не изисква предварително уведомяване на потребителите. На база на изложеното и следвайки основния принцип на публичното право „разрешено е само това, което е изрично предвидено в закона“, считаме че не са налице законови правомощия и основания за КРС да приравнява двата режима. Всичко изложено е и причината в чл. 231, ал. 3 от ЗЕС законодателят изрично да регламентира възможността за прекратяване на договора, но не и уведомяването на абонатите за предстоящата промяна в списъка. Това е и единственият възможен извод, тъй като списъкът не е част от договора и неговите условия и именно това е причината законодателят да установи отделно право за прекратяване на договора. Целта на Общите изисквания е да конкретизират правилата за поведение, заложи в ЗЕС. Считаме, че КРС няма правомощието да извежда ново правило за поведение относно уведомяването на абонатите при отпадане на телевизионна програма, щом законодателят изрично е установил нормативно единствено възможността за прекратяване на договора без неустойки и/или обезщетение с едномесечно предизвестие. Предлаганата нова разпоредба на чл. 48б, ал. 2 от Общите изисквания представлява превишаване на предмета и обхвата на законовата делегация по чл. 73, ал. 1 от ЗЕС и като такава би довела до опорочаване на подзаконовия акт. Не на последно място, бихме искали да обърнем внимание, че предложеното от КРС ново задължение за уведомяване винаги се свързва със значителни разходи за предприятието по извършване на уведомяването за промяна в списъка, което се явява необоснован и нежелан	хипотези в облигационното право, неприложими в настоящия казус, и на абоната по никакъв начин не може да се вменява отговорност. В ЗЕС не е предвидено, че при изменение на индивидуалния договор абонатът следва да бъде предварително уведомен. Такава уредба е предвидена в ОИ и в Проекта и същата изцяло кореспондира с принципите и целите на ЗЕС и с правомощието на КРС по чл. 73 от ЗЕС. За да може абонатът надлежно да упражни правото си по чл. 231, ал. 3 от ЗЕС, същият следва да бъде информиран за отпадането на програмата. Уведомяването на абоната в тези случаи по същността си е предизвестие за едностранно изменение на договорната връзка, като въпросът за инициативата за това изменение е ирелевантен. КРС е осигурила на задължените субекти достатъчно възможности относно начина за уведомяване за изменението (отпадането на програма), така че, съобразно техническите възможности, с които разполагат същите, предприятията биха могли да минимизират разходите за изпълнение на задължението. Съгласно чл. 228, ал. 1 от ЗЕС, индивидуалният договор при общи условия между предприятието, предоставящо обществени електронни съобщителни услуги, и крайния потребител съдържа идентификационни данни на крайния потребител, телефон (факс, електронен адрес) и адрес на крайния потребител. В тази връзка, няма ограничение предприятието да изисква данни за електронния адрес и телефона на потребителя. КРС приема аргументите на предприятието относно срока за уведомяване за случаите, в които предприятието не разполага с информация за отпадането на програмата в 30-дневен срок и изменя този срок (и включва момента на узнаването съобразно аргументи на СЕК) на 30 дни. Относно предложението на БТК за включването на клауза в индивидуалния договор за възможността за прекратяване на договора от страна на абоната при
--	---	---

	разход. Това е и единствения възможен извод доколкото отпадането на телевизионен канал от списъка не зависи от самото предприятие и не би било <u>разумно, добросъвестно и справедливо</u> (арг. от чл. 6 от АПК) на последното да се налага задължение за поемане на по-големи разходи от тези предвидени вече от законодателя, а именно възможността за едностранно прекратяване на договора от страна на абоната. В тази връзка, въпреки че КРС е предложила уведомяването да бъде извършено по технически начин - чрез прозорец на телевизионния екран, не всички крайни абонатни устройства поддържат такава възможност. Така предприятията ще бъдат принудени или да инвестират в нови Set-top Box (STB) за всички клиенти или при всяка промяна в списъка да уведомяват клиентите с обикновено писмо. Последното изисква значителни инвестиции, както за предприятията с малко абонати, така и за предприятия като БТК, които следва да вложат значителни средства за подмяна на STB на голяма част от клиентската си база. При налагане на такова обременяващо задължение, КРС следва да вземе предвид и допълнителното ограничение на разпоредбата на чл. 249 от ЗЕС. Съгласно посочената разпоредба, за предоставяне на услуги предприятията не могат да изискват повече данни от ЕГН, имена и адрес на клиентите. В тази връзка предприятията не могат да изискват телефон за връзка или електронен адрес от своите крайни потребители и на практика са лишени от предвидените в чл. 47, ал. 1, т. 2 и т. 3 от Общите изисквания начини за осъществяване на контакт - e-mail или SMS. Последното означава, че при предоставяне на достъп до телевизионни програми, предприятията винаги ще следва да осъществяват контакт с абонатите си чрез писма - кореспондентски пратки. Това означава, че при осъществяване на всички дейности по селектиране на засегнатите абонати,	отпадането на телевизионна програма, следва да се отбележи, че същото не е част от Проекта, подложен на обществено обсъждане. Освен това, включването на такава информация в договора произтича от нормата на чл. 228 от ЗЕС, съгласно която индивидуалният договор съдържа условия за прекратяване на услугите и на договора, включително едностранно прекратяване на договора от страна на абоната с едномесечно предизвестие. В тази връзка, на основание чл. 228, ал. 1 от ЗЕС, в индивидуалния договор следва да се посочва, че при отпадане на телевизионна програма от списъка към договора абонатът има право да го прекрати. С включването в Проекта на правило за уведомяване се гарантира, че абонатът ще бъде своевременно информиран за настъпилите предпоставки за упражняване на съответното право. Относно упражняването на правото по чл. 231, ал. 3 от ЗЕС в случаите на пакетни услуги, следва да се отбележи, че този въпрос касае приложението на чл. 231 от ЗЕС и не е предмет на уредба на обсъждания Проект. На следващо място, изменението на правилото съобразно предложението на БТК в частта, касаеща срока за уведомяване (заманата на 30-дневния срок с „подходящ“ срок) би довело до невъзможност за упражняване на ефективен контрол. Всяко законово задължение следва да бъде скрепено с конкретен срок за изпълнението му. Предоставеният срок от 30 дни е разумен и достатъчен. КРС приема предложението на БТК по отношение на ал. 3 (ал. 2 от предложението), като внася в нея текстови промени, без да променя смисъла им. С оглед законовото задължение за включване в договора на информация за възможността за прекратяване на договора при отпадане на телевизионна програма, КРС приема, че в уведомлението не е необходимо изрично да се посочва, че абонатът може да прекрати договора и оттегля предложението за включване на ал. 4 в новия чл. 48б от ОИ. Независимо от това, КРС би възприела като добра практика
--	--	--

	подготовката на индивидуални писма, печат и изпращането им чрез куриер като кореспондентската пратка предприятията никога няма да могат да изпълнят предложените от КРС кратки срокове за уведомяване от 24 часа. Уведомяването в такива кратки срокове е обективно невъзможно при отчитане на сроковете за доставяне на обикновени кореспондентски пратки в рамките на цялата страна и доколкото не става въпрос за автоматичен процес - отчитането на почивни дни и национални празници. Изброените дейности са нови за основната дейност на всяко предприятие и считаме, че могат да се обобщят като (а) създаване на необосновани допълнителни разходи за подмяна на STB или за допълнителни дейности и куриерски услуги, (б) поставяне на обективно невъзможни срокове за изпълнение на задължение - селектиране на засегнатите абонати и подготовката на уведомленията за конкретната телевизионна програма само вътрешно в рамките на предприятието ще отнеме <u>не по-малко от 5 работни дни</u> и (в) чрез посочване на точно определен срок се създават предпоставки за налагане на имуществени санкции на предприятията за деяния, за които те не могат да отговорят и са поставени в зависимост от трети лица - пощенски оператори. Считаме, че предложението на КРС е силно затрудняващо основната дейност по предоставяне на достъп до телевизионни програми и на практика представлява нов непосочен в закона регулаторен режим при предоставяне на такива електронни съобщителни услуги. Доколкото самата разпоредба е приета през 2013 г. и от нейното приемане до настоящия момент БТК не е отказала нито едно искане от абонат да прекрати договора си без неустойки при отпадане на телевизионна програма, не са налице и спорове с абонати по изпълнение на посочената разпоредба. Ето защо считаме предложеното задължение за уведомяване от страна на	включването на съответната информация. С оглед изразените в хода на общественото обсъждане становища, нормата на чл. 48б придобива следния вид: „Чл. 48б. (1) При отпадане на телевизионна програма от списъка по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, предприятието уведомява абоната 30 дни преди отпадането на програмата. (2) В случай че не разполага с информация за отпадането на програмата в срока по ал. 1, предприятието уведомява абоната за отпадането на програмата в срок до 30 дни след получаването или узнаването на съответната информация. (3) В случаите по ал. 1 и 2 предприятието уведомява абоната по някой от начините в чл. 47, ал. 1, или чрез кратко текстово съобщение на телевизионния екран, или чрез сервизен канал, или по друг технически възможен начин, който гарантира, че съответната информация ще достигне до знанието на абоната.“
--	--	--

	КРС за прекомерно и силно обременяващо осъществяването на конкретната дейност, поради което предлагаме последното да отпадне. С оглед посочения от КРС мотив за необходимост от информиране на абонатите за това тяхно право, предлагаме това да бъде включено като клауза в самия договор и при изменението на Общите изисквания да бъде описано като реквизит на индивидуалния договор или представено като алтернатива на уведомяването. Считаме, че по този начин преследваната от КРС цел ще бъде достигната в достатъчна степен. Не на последно място следва да се има предвид, че в отделни случаи абонатите сключват договор за достъп до радио- и телевизионни програми заедно с договор за достъп до интернет или друга електронна съобщителна услуга в пакет. Така предложената от КРС редакция не покрива тези случаи и считаме за необходимо да бъде указано, че разпоредбата се прилага само при предоставяна самостоятелно услуга при отделен договор и текстът на предложената нова разпоредба следва да бъде прецизиран в тази връзка. От така предложената редакция не става ясно кой договор има право да прекрати абоната. Предвид факта, че абонатите могат да сключат договор, в предмета на който е включена повече от една услуга, предлагаме разпоредбата да бъде прецизирана. Предвид гореизложеното, предлагаме разпоредбата на чл. 48б от Общите изисквания да бъде редактирана по следния начин: <i>„Чл.48б. (1) При отпадане на телевизионна програма от списъка към договор за предоставяне на достъп до радио- и телевизионни програми по чл.231, ал. 1 от ЗЕС, предприятието уведомява абоната в подходящ срок за отпадането на програмата.</i> <i>(2) В случаите по ал. 1 предприятието уведомява абоната по някой от начините в чл. 47, ал. 1 или чрез</i>	
--	---	--

		кратко текстово съобщение на телевизионния екран, или чрез сервизен канал, или както и по друг технически възможен начин, който гарантира, че съответната информация ще достигне до знанието на абоната. (3) В случаите по ал. 1 предприятието включва в уведомлението по ал. 2 информация, че абонатът има право да прекрати договора за съответния пакет от телевизионни програми, в списъка на който е присъствала отпадналата програма, без да дължи обезщетение и/или неустойка, като отправи едномесечно писмено предизвестие. Уведомяването по ал. 1 не се прилага, ако правото на прекратяване без обезщетения и неустойки, с което абонатът разполага при отпадане на телевизионна програма, е посочено изрично в договора на абоната.“		
16.	СЕК	По § 7, чл. 48б, ал.2 В §7 предлагаме следната редакция на ал. 2 в новия чл. 48б: (2) В случай, че не разполага с информация за отпадане на програмата в срока по ал. 1, предприятието уведомява абоната за отпадането на програмата в срок до 24 часа след узнаване на съответната информация. Мотиви: Замяната на членуваното съществителното име „получаването“ с „узнаване“ в случая считаме, че е наложителна, доколкото в повечето случаи отпадането на даден канал е в резултат на обстоятелства, за които предприятието не е информирано, тоест последното няма как да получи информация за отпадането. Предприятието би могло да узнае отпадането, въз основа на 24-часовия мониторинг, който осъществява върху разпространението на тв програмите или по друг начин, например след уведомяване от страна на потребители. В тези случаи „информацията“ за отпадане не ще се получава, а ще се узнава. Алтернативното ни предложение е към използваното съществително име в ал. 2 _	Приема се	С оглед изразените в хода на общественото обсъждане становища, нормата на чл. 48б придобива следния вид: „Чл. 48б. (1) При отпадане на телевизионна програма от списъка по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, предприятието уведомява абоната 30 дни преди отпадането на програмата. (2) В случай че не разполага с информация за отпадането на програмата в срока по ал. 1, предприятието уведомява абоната за отпадането на програмата в срок до 30 дни след получаването или узнаването на съответната информация. (3) В случаите по ал. 1 и 2 предприятието уведомява абоната по някой от начините в чл. 47, ал. 1, или чрез кратко текстово съобщение на телевизионния екран, или чрез сервизен канал, или по друг технически възможен начин, който гарантира, че съответната информация ще достигне до знанието на абоната.“

		„ <i>получаването</i> “ да се добави изрази „ <i>или узнаването</i> “.		
17.	СЕК	По § 7, чл. 48б, ал. 4 В §7 предлагаме ал. 4 в новия чл. 48б да отпадне. Мотиви: Потребителите имат своята абсолютна защита в чл. 231 от ЗЕС и тя им е предоставена от законодателя без значение от причините за отпадането на програмата или уведомяването им. Смятаме за свръхрегулация всеки път при отпадане на програма потребителят да бъде уведомяван, че може да си прекрати договора без да дължи обезщетение или неустойка. Отпадането на програма в над 90% от случаите, не е по искане на оператора и той не може да влияе на ситуацията, а ще бъде принуден да търпи загуби, не по негова вина и без предвидимост. Прилагането на непрекъснатото напомняне за това право на потребителите ще доведе до това те да започнат масово да се възползват от него. Предвид, че разходите за оборудване, което се предоставя на потребителя за ползване за срока на договора, се разпределят пропорционално за целия срок на договора в месечната такса, при предсрочното му прекратяване без неустойка, тези разходи ще останат като загуба за оператора и той ще трябва да смени модела си за предоставяне на услуги. В крайна сметка тази несигурност за оператора ще доведе до вдигане на цените за крайните потребители, което не е цел на регулатора, нито желано следствие от свръхрегулаторна намеса.	Приема се	С оглед законовото задължение за включване в договора на информация за възможността за прекратяване на договора при отпадане на телевизионна програма, КРС приема, че в уведомлението не е необходимо да се посочва, че абонатът може да прекрати договора, въпреки че последното би се възприело от КРС като добра практика, и оттегля предложението за включване на ал. 4 в новия чл. 48б от ОИ. С оглед изразените в хода на общественото обсъждане становища, нормата на чл. 48б придобива следния вид: „Чл. 48б. (1) При отпадане на телевизионна програма от списъка по чл. 231, ал. 1 от ЗЕС, предприятието уведомява абоната 30 дни преди отпадането на програмата. (2) В случай че не разполага с информация за отпадането на програмата в срока по ал. 1, предприятието уведомява абоната за отпадането на програмата в срок до 30 дни след получаването или узнаването на съответната информация. (3) В случаите по ал. 1 и 2 предприятието уведомява абоната по някой от начините в чл. 47, ал. 1, или чрез кратко текстово съобщение на телевизионния екран, или чрез сервизен канал, или по друг технически възможен начин, който гарантира, че съответната информация ще достигне до знанието на абоната.“
18.	БТК	По § 8, чл. 49, ал. 6 Предложението на КРС не е съобразено с техническите възможности на предприятията за мониторинг при определяне на финансова граница за потребление, поради което не можем да го приемем. КРС следва да има предвид и факта, че европейският законодател също е отчетел техническата невъзможност за операторите да отчетат точното достигане на	Приема се частично	Видно от становището на БТК, предприятието излага мотиви по отношение на момента на уведомяване за доближаването на максималната граница за потребление на мобилни данни. БТК настоява да се запази действащият към настоящия момент механизъм за уведомяване, като се позволи на предприятията да уведомяват и прекратяват достъпа на клиентите, когато изглежда, че финансовата граница ще бъде превишена, доколкото отчитането и

	финансовата граница за потребление и да прекратят предоставянето на услуги. Това многократно е комуникирано от БТК с Регулатора и считаме, че непременно трябва да бъде взето предвид и този път. Резултат от посочената активна комуникация на БТК и разбирането на техническото ограничение от страна на КРС са и предвидените отклонения при предоставянето на информация в Общите условия за предоставяне на мобилни услуги на предприятието, а именно: <i>„БТК се задължава да информира потребителя за изчерпване на финансовата граница на потребление при достигане на сума, равна на 90% от същата. С оглед максимална защита интересите на потребителите, задължението по предходното изречение се счита за изпълнено и в случай на уведомяване на потребителя при достигане на сума, равна на 80% от финансова граница на потреблениеПри изчисляване на достигната сума от потребителя не се вземат предвид разговорите/потреблението, за които/което е необходимо допълнително технологично време за и са/е в процес на обработка.“</i> Системите за отчитане на предприятията нямат възможност да прекратяват услуги в момента на тяхното ползване, последните отчитат текущото потребление на абонатите само между ползваните отделни услуги на база на единичните цени. Така, например, както не може да се прекъсне повикване, по време на което се премине определения кредитен лимит, така не може да бъде прекъсната и сесия в интернет. Това е съобразено в чл. 15, пар. 3 от Регламент 531/2012 от европейския законодател и затова е въведен механизъм на уведомяване когато „изглежда“, че финансовата граница ще бъде превишена, т.е. когато билинг-системата отчете, че при следваща сесия е възможно финансовата граница ще бъде превишена. Така механизмът по действащия регламент позволява на предприятията да спрат услугите	спирането на услугата по време на сесия е невъзможно. Като съобрази становищата на БТК и на останалите предприятия, КРС прие, че нормата на чл. 49, ал. 6 от ОИ следва да придобие следния вид: „(6) Когато тази парична граница или граница по отношение на обем изглежда, че ще бъде превишена, предприятията по ал. 1 и 2 прекратяват предоставянето и таксуването на услугите за пренос на данни и изпращат до абоната съобщение, което да може да бъде съхранено на мобилното устройство на абоната, с което го уведомяват за прекратеното предоставяне на услугата и за причината. В съобщението се посочва процедурата, която трябва да се следва, ако абонатът желае подновяване на предоставянето на тези услуги, и разноските, свързани с всяка използвана единица данни. Предоставянето и таксуването на услугите за пренос на данни за този абонат се прекратяват от предприятието, докато абонатът не поиска подновяване на предоставянето на тези услуги.“ Във връзка с горното, КРС съобрази аргументите относно невъзможността за прекратяване на услугата в точния момент, в който съответната граница е достигната и, в този смисъл, оттегля предложението за изменение. Потребителите следва да бъдат уведомени, когато тази парична граница или граница по отношение на обем изглежда, че ще бъде превишена. Границата е определена по императивен начин и целта на същата е абонатът да бъде защитен от високи сметки. Обект на защитата по чл. 49, ал. 6 от ОИ са потребители, които не съзнават, че ползват услугата „мобилен интернет“, както и финансовите последици от това. В договорите с тези потребители не е изрично уговорено предоставянето на съответната услуга и същата се ползва на основание общите условия на предприятието. В тази връзка, когато тази парична граница или граница по отношение на обем изглежда, че ще бъде превишена, предприятието следва да прекрати предоставянето и
--	---	---

		преди непосредствено достигане на финансовата граница, когато последната изглежда, че ще бъде превишена. Изложеното е и причината БТК да настоява да се запази действащия към настоящия момент механизъм за уведомяване, като се позволи на предприятията да уведомяват и прекратяват достъпа на клиентите когато изглежда че финансовата граница ще бъде превишена, доколкото отчитането и спирането на услугата по време на сесия е невъзможно.		таксуването на услугата. Абонатът следва да бъде надлежно уведомен. Услугите за пренос на данни следва да бъдат прекратени до момента, в който потребителят поиска предоставянето на тези услуги да бъде подновено. Потребителите, които желаят да ползват мобилни данни, най-често заявяват изрично тази услуга срещу определена месечна такса. Съответните правила са предвидени с цел защита на потребителите и особено на някои уязвими групи потребители, като например възрастни хора. Със съответните изменения се гарантира, че услугите по пренос на данни за тези потребители ще бъдат подновени едва при наличието на изразена изрична воля за това от тяхна страна.
19.	МОБИЛТЕ Л	По § 8, чл. 49, ал. 6 Промяната на изискването, свързано с незабавно прекратяване на услугата за пренос на данни при достигане на определен обем или парична гаранция е технически изпълнимо. Това е така тъй като работата на отделните системи в една мобилна мрежа осигуряващи отчитане на трафика, таксуване и други технически функции не могат с абсолютна точност да наложат ограничение на трафика. Безспорно и към момента се ограничава трафикът при достигане на съответен обем или парична гаранция, но това е невъзможно да стане в точно същия момент, а има известно минимално закъснение, което зависи от различни технически фактори. При това положение, особено ако границата или обемът бъдат достигнати по време на сесия е възможно те да бъдат надхвърлени. Това в най-голяма степен важи, ако се използва и 4G мрежата, където скоростите са значително по-високи и обемът на свалената информация в кратък период е значително по-голям. Считаме, че действащите текстове в максимална степен защитават както потребителите от натрупване на големи сметки, така и операторите от натрупване на несъбираеми задължения. Към момента е постигнат	Приема се частично	Мотивите, изложени във връзка със становището на БТК (т. 18 от настоящата таблица), се прилагат и по отношение на становището на МОБИЛТЕЛ. В допълнение следва да се отбележи, че целта на разпоредбата е сумата, която се заплаща от абоната в тези хипотези, да не надвишава максималната граница във финансово изражение. Задължението за ограничаване на финансовите последици за абоната на практика не се въвежда с Проекта и не е ново, а произтича и от предишната редакция на съответната норма. Новото изискване, предвидено с Проекта, е прекратяване на услугата за абоната изцяло, след като същият веднъж е достигнал съответната граница, до момента, в който абонатът изрично пожелае да ползва услугата. Съответното изискване цели да се ограничи възможността през няколко отчетни периода абонатът да изпадне отново в същата ситуация. Като съобрази становищата на предприятията, КРС прие, че нормата на чл. 49, ал. 6 от ОИ следва да придобие следния вид: „(6) Когато тази парична граница или граница по отношение на обем изглежда, че ще бъде превишена, предприятията по ал. 1 и 2 прекратяват предоставянето и таксуването на услугите за пренос на данни и изпращат до абоната

		балансиран подход и няма да е налице необходимост от инвестиране на значителен финансов ресурс за внедряване на допълнителни разработки в системите за таксуване на дребно. Въз основа на предварителна вътрешна оценка бе установено, че подобна разработка би струвала на предприятието <u>около лева (търговска тайна)</u>. На мнение сме, че за да се взема решение за инвестиране на такъв финансов ресурс, то следва да е налице обоснована необходимост, което в конкретния случай не е така. Поради изброеното по-горе, предлагаме КРС да оттегли предложената промяна.		съобщение, което да може да бъде съхранено на мобилното устройство на абоната, с което го уведомяват за прекратеното предоставяне на услугата и за причината. В съобщението се посочва процедурата, която трябва да се следва, ако абонатът желае подновяване на предоставянето на тези услуги, и разносните, свързани с всяка използвана единица данни. Предоставянето и таксуването на услугите за пренос на данни за този абонат се прекратяват от предприятието, докато абонатът не поиска подновяване на предоставянето на тези услуги.“
20.	ТЕЛЕНОР	По § 8, чл. 49, ал.6 Параграф 8 от проекта на Решение предвижда промяна в чл. 49, ал.6 в следния смисъл. В случай че границата за мобилен интернет по чл. 49 бъде достигната, предприятието следва незабавно да прекрати предоставянето и таксуването на услугата. След достигането на границата и прекратяването на услугата, абонатът следва да бъде надлежно уведомен с изпращането на съобщение. На следващо място, предвидени са изисквания към текста на съобщението, което се изпраща до абоната - в същото трябва да се включва процедурата, която се следва, ако абонатът желае подновяване на прекратената услуга, както и разносните, свързани с всяка използвана единица данни. Предвидено е прекратяване на услугите до момента, в който потребителят не поиска предоставянето на тези услуги да бъде подновено. Както вече отбелязахме, една от целите на регулацията в сектор на електронните съобщения е да защити потребителите. Считаме, че в този аспект потребителите са изключително добре защитени особено след въвеждането на изискванията на чл. 49. Нека все пак обърнем внимание, че въвеждането на такива парични граници е защита не само за потребителите, но и за	Приема се частично	Мотивите, изложени към становищата на БТК и МОБИЛТЕЛ (т. 18 и 19 от настоящата таблица), се прилагат и по отношение на становището на ТЕЛЕНОР. В допълнение следва да се отбележи, че въведените от ТЕЛЕНОР настройки на системите следва да се разглеждат като добра практика, след като с тях се защитават правата и интересите на потребителите и на предприятието. Следва да се отбележи, че на практика с измененията на чл. 49, ал. 6 от ОИ се предвижда, че прекратяването на услугата действа занапред до момента, в който абонатът пожелае да ползва услугата отново – т.е. прекратяването не е единствено за конкретния отчетен период. Като съобрази становищата на предприятията, КРС прие, че нормата на чл. 49, ал. 6 от ОИ следва да придобие следния вид: „(6) Когато тази парична граница или граница по отношение на обем изглежда, че ще бъде превишена, предприятията по ал. 1 и 2 прекратяват предоставянето и таксуването на услугите за пренос на данни и изпращат до абоната съобщение, което да може да бъде съхранено на мобилното устройство на абоната, с което го уведомяват за прекратеното предоставяне на услугата и за причината. В съобщението се посочва процедурата, която трябва да се следва, ако абонатът желае подновяване на предоставянето

	предприятията. Волното или неволно натрупване на сметки и тяхното оспорване и затруднено събиране представляват риск за всеки оператор, който е свързан с допълнителни разходи. В тази връзка, бихме искали да отбележим, че с цел защита и на двете страни - оператор и потребител, Теленор е въвел система, която достатъчно добре предотвратява натрупването на сметки за мобилен интернет. Въведени са два лимита за използване на мобилен интернет в България: при достигане на 15 лв. с ДДС и при достигане на 60 лв. с ДДС. Услугата Лимит за достъп до мобилен интернет в България се активира автоматично на всички клиенти на Теленор, за които използването на мобилен интернет се тарифира според използван обем трафик. За да предпазим потребителя от нежелано потребление се изпращат уведомителни SMS-и с информация за текущото потребление. При достигане на 1,50 лв., 3,00 лв., 10,00 лв. потребителят получава SMS известия. Когато достигне лимита от 15 лв., достъпът до мобилен интернет бива ограничен, като потребителят получава и инструкции какво да трябва да направи, за да продължи да използваш интернет до достигане на следващия лимит от 60 лв. Ако избере да продължи да използва интернет, ще получи SMS известия при: достигане на 80% и отново при достигане на 100% от лимита. При достигане на 100% от лимита ползването на мобилен интернет бива преустановено и то може да продължи единствено след изрично заявяване от страна на потребителя по предвидения за това начин. Както е видно от описаната по-горе услуга, предоставяна от Теленор, изискванията, които регулаторът налага с предвидените изменения и допълнения, са въведени много преди да бъдат дори подложени на обществено обсъждане. Това е доказателство, че бизнесът може да се саморегулира,	на тези услуги, и разноските, свързани с всяка използвана единица данни. Предоставянето и таксуването на услугите за пренос на данни за този абонат се прекратяват от предприятието, докато абонатът не поиска подновяване на предоставянето на тези услуги.“
--	---	--

		когато нуждата на потребителите и пазара налага това. Като вземем това предвид, отново апелираме да се избягва прекаленото регулиране на пазар, който и без това е притиснат, както от множеството правни изисквания и стандарти на национално и европейско ниво, така и от конкуренцията и бързоразвиващия се сектор.		
21.	БТК	По § 9, чл. 51, ал.4 Не сме съгласни с предложената промяна, тъй като тя единствено задълбочава проблема, който многократно е повдиган от БТК. БТК е имало възможност да представи няколко пъти становището си пред КРС по отношение на посочените разпоредби в Общите изисквания, отнасящи се до електронните карти, осигуряващи визуализация и бърза навигация чрез търсене по име на община, населено място, селищно образувание и адрес. Поддържаното от нас мнение е, че картите на покритие се състоят от софтуер, който работи на принципа на „слоеве“ (layers), като в тази връзка в рамките на една „карта“ се отварят много на брой слоеве, съдържащи различна геокодирана информация. Картите на покритие позволяват като отделен „слой“ да се добави географска карта с населени места, пътища, реки, градове с улици и сгради с височини, включително 3D релеф. Всичко това, обаче, зависи от предлаганите на пазара географски карти като слоеве от различни доставчици и по никакъв начин не зависи от операторите. Доколкото ползването на слоеве, визуализиращи географско местоположение, области, общини, населени места и адреси се закупуват от трети лица, досегашната редакция на тази разпоредба поставя операторите в обективна невъзможност за изпълнение на посоченото задължение. В този смисъл приветстваме желанието на КРС да вземе отношение по повдигнатия проблем, но считаме че предложението за изменение на Общите изисквания само	Приема се по принцип	КРС изменя новото изречение второ на ал. 4 и добавя ново трето изречение в ал. 4 на чл. 51, както следва: „Исключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е допустимо само в случай че съответният доставчик на електронната карта, който ползва предприятието, не предлага такава възможност за конкретния адрес. При избора на конкретен доставчик предприятията отчитат в максимална степен необходимостта на крайните потребители от подробна, подходяща и сравнима информация за електронните карти.“ При включването на съответното предложение в Проекта за изменение и допълнение на ОИ, поставен на обществено обсъждане с Решение № 322/15.06.2017 г., беше отчетена възможността информация за конкретен адрес да не е налична в картата на нито един доставчик на електронни карти. Целта на съответното предложение беше на мобилните предприятия да не се налага необосновано задължение да предоставят информация, която, така или иначе, не е достъпна от нито един доставчик на електронни карти на пазара. Предвид обаче обстоятелството, че за конкретни населени места електронната карта на даден доставчик може да е по-пълна от тази на друг доставчик, а за други населени места е възможно да се наблюдава обратното, КРС изменя предложеното ново изречение второ на ал. 4 по посочения по-горе начин. На следващо място, предложеното от Комисията ново изречение трето на ал. 4 въвежда своеобразно „best effort“ задължение за предприятията, предоставящи мобилни услуги. КРС отчита факта, че българските оператори

	и единствено задълбочава повдигнатия от предприятията проблем. Принципно считаме, че предложение, регламентиращо изключение от правилото за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е стъпка в правилната посока, но не във вида предложен от КРС, тъй като ще продължават да възникват обективни причини за неизпълнение на посоченото изискване. Предложената редакция в проекта гласи, че <i>„Изключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е приложимо само в случай че от трети лица не са достъпни електронни карти, които съдържат информация за конкретния адрес.“</i> Формулирана по този начин разпоредбата не променя съществено досегашното положение, тъй като предвижда изключение от принципа само в случаите, когато не е налична информация от <u>някоя трета страна</u> (от всички от възможните доставчици на електронни географски карти). Предложението на КРС е толкова силно затрудняващо предприятията, че изпълнението на задълженията по това „изключение“ изисква несъответстващи на целта големи ресурси и комплексни проучвания. Под риск от санкция, предприятията следва да осъществяват постоянно администриране на процеса по управление на информацията, да правят постоянен мониторинг за актуализация в адресите на картите на всеки един неползван доставчик и да сменят периодично ползваните доставчици само защото някой от тях е добавил нов/и адрес/и. Всичко това прави процеса по осигуряване на съответствието с разпоредбата ирационален (т.нар. administrative unworkability). Ето защо предложението на КРС ни дава повод да смятаме, че причината за последното е свързана единствено с осигуряване на възможност за налагане на повече санкции на предприятията. Това е и единствения възможен извод, доколкото към настоящия момент КРС е застъпило	ползват услугите на доставчици на електронни карти (GoogleMaps, BGMaps и др.), които са с утвърдено име и присъствие на пазара. Същевременно, предложеното с новото изречение трето на ал. 4 допълнение представлява необходима гаранция за недопускане на евентуално формално изпълнение на задълженията по чл. 51 посредством ползването на функционално ограничени карти на даден доставчик, за сметка на информираността на потребителите. Посоченото допълнение отчита правото на информиран избор като съществен елемент от потребителската защита и една от основните цели на ЗЕС (чл. 4, ал. 1, т. 1, б. „а“), като същевременно насърчава конкуренцията между операторите не само по отношение на постигнатото покритие, но и относно информираността на потребителите, като първо условие за функциониране на конкурентни пазари. На последно място, КРС счита за неоснователни и недоказани твърденията на БТК за налагане от КРС на задължения, изискващи „несъответстващи на целта големи ресурси и комплексни проучвания“, за прилагане на „ирационален подход“, за непропорционалност на въведеното изискване за картите на покритие (0,08 % посещения на интерактивната карта на покритие от всички потребители, достъпили сайта на предприятието), както и за преследване от комисията единствено на целта да се налагат повече санкции на предприятията. Подобни неоснователни твърдения се съдържат и в писмо вх. № 04-04-272/30.08.2017 г. на БТК, входирано в КРС почти месец и половина след изтичането на срока за представяне на становища от заинтересованите лица по Проекта за изменение на ОИ.
--	--	--

	позицията, че картите на Google Maps или BGMaps разполагат с „нанесена достатъчно подробна информация“ за целта на изпълнение на задължението към предприятията и въпреки тази позиция е предприело действия по ангажиране на административнонаказателната отговорност на БТК. Зачистване на посочената позиция в рамките на настоящото обществено обсъждане чрез приемане на предложеното „изключение“ на фона на постоянни актуализации на адреси на картите на всеки един доставчик, ще допринесе единствено до създаване на възможност за ползване на разпоредбата за периодично налагане на санкции. С оглед изложеното, молим КРС да потвърди изразената вече в общественото обсъждане на Общите изисквания от 2016 г. позиция, че (а) картите на GoogleMaps или BGMaps разполагат с „нанесена достатъчно подробна информация" за целта на изпълнение на задължението към предприятията (като по преценка може да допълни примерните доставчици) или (б) да укаже на предприятията кои доставчици да ползват за изпълнение на разпоредбата в най-пълна степен. Потвърждаване на позицията от 2016 г. единствено би потвърдило, че при осъществяване на правомощията си КРС се води от принципа на предвидимост, а посочване на конкретен доставчик би било израз на принципа на осъществяване на правомощия при действие на принципа на равнопоставеност. Посоченото от нас предложение е свързано с факта, че на пазара са достъпни голям брой доставчици на електронни карти (напр. <i>Bing Maps</i>, <i>Google</i>, <i>BGmaps</i>, <i>Nominatim</i>, <i>Openrouteservice</i>, <i>Yours</i>, <i>Gosmore</i>, <i>MapQuest</i>, <i>MoNav</i>, <i>OSRM</i>, <i>ViaMichelin</i>, <i>OpenStreetMap</i> и др.), чиито платформи предлагат както различни интерфейси, така и различни и разнообразни опции за търсене по определени обекти. Следва да обърнем специално внимание на факта, че	
--	---	--

		смяна на доставчик и доработване на другите слоеве на картата за постигане на съответствие между покритието и географските райони е процес, който трае около 3 месеца. От тази гледна точка предприятията ще са изправени в положението да сменят постоянно доставчиците на всеки 3 месеца, като в периода до реалното извършване на смяната ще са във формално нарушение“, ако новия доставчик предоставя информация за един адрес повече от ползвания към момента такъв. В тази връзка бихме искали да обърнем внимание, че всеки доставчик позволява ползване на поддържаната от него географска карта на годишна база и изискването на КРС за постоянна смяна на доставчиците само с оглед факта на последната извършена от тях актуализация на адресната база данни, неминуемо ще води до закупуване на правото на ползване на карти от повече от един доставчик. Посоченият факт не отговаря на мотивите на КРС за изменение на Общите изисквания, а именно, че предложенията няма да доведат до „значителни и неоправдани разходи“ за предприятията. Докато няма ограничение, примерно посочване или нормативно изискване за операторите по отношение на това, кой доставчик на електронни карти да изберат да ползват, винаги ще сме изправени пред хипотезата на ползване на различни доставчици с различна степен на подробност на адресната информация. На практика, при проверка на конкретен адрес би се стигнало до ситуация, при която този адрес или номер да може да бъде достъпен при един доставчик на карти, но да липсва при друг. По този начин на принципа на случайния подбор на населено място, адрес и номер, контролните органи биха могли непрекъснато да установяват нарушения при всеки един оператор, който би се оказал в ситуация на перманентни потенциални нарушения на Общите изисквания, без да може да направи корекция, тъй като няма гаранция, че при друг избран доставчик няма да		
--	--	---	--	--

	липсва друг произволно избран адрес и номер. Отговорността на операторите би била изключена единствено и само ако дадено населено място, адрес и номер липсват при абсолютно всички доставчици на електронни карти, което е изключително трудно за проверка, а на практика е и безсмислено. Допълнително, следва да се отчете, че процесът по промяна на граници на населени места, имена на улици и номерация е динамичен, без опция за централизация към настоящия момент, което предполага и наличие на текущи промени в отразяването им и при доставчиците на електронни карти. БТК вече имаше възможност да посочи реален пример в тази насока пред КРС както писмено, така и на проверена експертна среща. За целта БТК посочи реална проверка на КРС - посочените адреси в КП № С-ОК-013/01.02.2017 г., а именно с. Сушица, общ. Трекляно, обл. Кюстендил. Отново обръщаме внимание, че в посоченото населено място не може да бъде извършена проверка по конкретен адрес в картата на страницата в интернет на нито един оператор, въпреки че всички ползват различни карти от различни доставчици. Поради изложените аргументи, считаме, че поставянето на изисквания към операторите, които да зависят от случайни събития или такива, които са извън контрола, предвижданията, знанието и способността им за реакция, са недопустими и водят до възможност за налагане на необосновани и формални по своя характер санкции. Считаме, че настоящата нормативна уредба и свързаната с нея практика, както и предложената в проекта редакция, въвеждат прекомерна административна тежест върху операторите, която не може да бъде оправдана с целта за защита на потребителския интерес, тъй като формулирани по този начин са несъразмерни и изцяло в ущърб на операторите. В тази връзка бихме искали да посочим, че по статистическите данни от трето независимо лице (Google		
--	--	--	--

		Analytics) страницата с интерактивната карта на покритие на БТК е достъпена едва от 0,08 % от началото на 2017 г. до настоящия момент от всички потребители, достъпили сайта на предприятието. Това е нищожен ефект от въвежданите от КРС задължения за предприятията, който не може да се оправдае с преследваната цел. Молим КРС да обсъди този факт по същество и да предприеме действия по намаляване на административната тежест на основание на този факт, а не да омаловажава последния, тъй като това са „неофициални данни, които не могат да бъдат приети от КРС“ (цитат от общественото обсъждане на изменение на Общите изисквания от 2016 г.). За БТК обсъждането на тази информация е от особено значение за съпоставяне между преследвана цел, налаганите задължения на предприятията и реалния резултат от налагането на последните. В тази връзка и при положение, че КРС не желае да приеме статистическата информация, предоставена от трето независимо лице, молим за указания чрез кой орган или организация да получим последната под формата на „официални данни“ или настояваме КРС да се сдобие с последната на основание на служебното начало по чл. 9, ал. 2 от АПК. Във връзка с всичко изложено и с цел избягване на негативни последици и залагане на справедливо третиране по отношение възможността за реализация на търсенето в базите данни на електронните карти предлагаме следната редакция на чл. 51, ал. 4 от Общите изисквания: <i>„Изключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е приложимо само в случай, че съответния доставчик на електронни географски карти, който ползва предприятието, не поддържа достъпна информация за конкретния адрес.“</i> Посочената формулировка ще позволи на операторите		
--	--	---	--	--

	свободно да изберат даден доставчик на електронни карти при търговско договаряне, без да бъдат застрашени от налагане на санкции, в случай, че липсват данни за конкретен адрес и номер, поради това, че същият не е поддържан в базата данни на доставчика. Операторите ползват доставчици на електронни карти, които са с утвърдено име и присъствие на пазара и които се стремят да постигат максимална точност и пълнота в поддържаните от тях бази данни, тъй като това им носи предимство пред конкурентите и повишаване на пазарните им дялове. От тази гледна точка и с оглед високата степен на постигнато покритие (Годишния доклад на КРС за 2016 г.) всяко предприятие ще се стреми да предоставя повече и по-подробна информация за покритието си на локален принцип. И обратното - нито едно предприятие няма интерес да представя по-малко информация и по-обща такава за целите на предоставяне на собствени услуги. Тази политика гарантира, че възможната липса на информация за даден адрес би могла да е свързана единствено с причини у трето лице - доставчик на електронни карти и ограниченото търсене на адресна информация за конкретния район. Причините за това могат да бъдат от всякакво естество като площ на населеното място, брой жители, инфраструктура, наличие на актуална адресна база данни, смяна на кадастрални граници и др. фактори, които се явяват изключение от общото правило за пълнота, функционалност и достъпност на информацията в картите. С оглед всичко изложено бихме искали да обобщим, че самите предприятия винаги са се стремили да предоставят актуални, точни и пълни данни за покритието на мрежите си. Евентуалните непълноти в адресните данни на географските карти по никакъв начин не зависят от волята на операторите и не могат да им се вменяват като задължение, респ. да им бъде търсена административна или административнонаказателна	
--	--	--

		отговорност в тази връзка. С оглед на изложеното, считаме, че разпоредбите на чл. 51, ал. 4 от Общите изисквания, следва да бъдат коригирани съгласно предложената редакция, която отчита и защитава както интересите на абонатите и потребителите на услуги, така и няма да позволи операторите да изпаднат в неизпълнение на норми по независещи от тях обстоятелства и да им бъдат налагани формално-правни по своя характер, но необосновани и несъответстващи на смисъла на закона санкции.		
22.	МОБИЛТЕ Л	По § 9, чл. 51, ал. 5 Направеното допълнение създава сериозни затруднения за предприятията, тъй като ако един доставчик на карта, която се използва за подложка, има детайлна информация за дадено населено място, то друг доставчик може да не разполага с такава. От тази гледна точка, при така разписан текст, ще се наложи предприятията да изготвят карти от различни трети страни, и то за всяко отделно населено място, което практически е невъзможно. С оглед изложения аргумент, предлагаме следната редакция на текста: <i>„Изключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е приложимо само в случай, че данните не са достъпни в използваните от съответното предприятие електронни карти.“</i>	Приема се по принцип	КРС изменя новото изречение второ на ал. 4 и добавя ново трето изречение в ал. 4 на чл. 51, както следва: „Изключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е допустимо само в случай че съответният доставчик на електронната карта, който ползва предприятието, не предлага такава възможност за конкретния адрес. При избора на конкретен доставчик предприятията отчитат в максимална степен необходимостта на крайните потребители от подробна, подходяща и сравнима информация за електронните карти.“ Комисията реферира към мотивите си по т. 21.
23.	ТЕЛЕНОР	По § 9, чл. 51, ал.4 След констатирани твърдени от страна на КРС неточности по отношение на адресите в публикуваните от операторите карти на покритие, по молба на Теленор през месец май бе организирана среща между операторите и Комисията. Предполагаме, в резултат на обсъжданията ни в чл. 51, ал. 4, изр. второ се добавя следния текст - „Изключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен	Приема се по принцип	КРС изменя новото изречение второ на ал. 4 и добавя ново трето изречение в ал. 4 на чл. 51, както следва: „Изключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е допустимо само в случай че съответният доставчик на електронната карта, който ползва предприятието, не предлага такава възможност за конкретния адрес. При избора на конкретен доставчик предприятията отчитат в максимална степен необходимостта на крайните потребители от подробна,

	адрес е приложимо само в случай че от трети лица не са достъпни електронни карти, които съдържат информация за конкретния адрес“. На първо място бихме искали да отбележим, че считаме за градивен предприятия от КРС подход на диалогичност и отразяване на възникнали практически проблеми в измененията на Общите изисквания. Това е пример за ползотворно съдействие между бизнеса и регулатора. На следващо място, бихме желали да изразим опасенията си във връзка с изготвения и предложен от Комисията текст. Макар и стъпка към по-ясното регулиране на конкретната материя, все още остава място за повратно тълкуване и прилагане на изискванията. С предложената редакция на изречение второ от ал. 4 на чл. 51 се въвежда изключение от общото задължение, но считаме, че то следва да бъде прецизирано. Текстът „от трети лица не са достъпни електронни карти, които съдържат информация за конкретния адрес“ може да бъде тълкуван, че съответният адрес следва да не бъде предоставян от нито един доставчик. Това на практика не разрешава възникналата ситуация, при която е констатирано неизпълнение на задължението. Тъй като изграждането и поддържането на географски или административни карти не е в предмета на дейност на операторите на електронни съобщения, това е услуга, която се доставя в голямата си част от външни доставчици. В тази част, комисията е формулирала текста правилно, че сме зависими от продуктите и базите данни на доставчици. Тази особеност означава, че всеки оператор избира подизпълнител на база на заложили критерии и процедура, която конкретно в Теленор е изключително прозрачна и свързана с време и ресурси. Съгласно предложената от КРС редакция, предприятията ще са в нарушение на задължението, ако който и да е доставчик на карти има адрес, който предприятията в	подходяща и сравнима информация за електронните карти.“ Комисията реферира към мотивите си по т. 21.
--	---	--

		даден случай нямат на техните карти. По така предвидения текст, означава, че за да е в изпълнение на задължението, операторът следва да променя доставчикът си на карти всеки път, когато някой от съществуващите доставчици публикува нов адрес. Допълнително, трябва да се обърне внимание на това, че ако допълнението на разпоредбата бъде прието в настоящата редакция, всеки един оператор би бил в постоянно неизпълнение на тази разпоредба. Това е така поради обстоятелството, че адресните бази данни на доставчиците се различават, и винаги един доставчик има адреси в населено място, където друг доставчик няма, а в същото време последният има по-пълна база от адреси от първия в друго населено място. По този начин винаги за всеки един оператор би могло да бъде констатирано нарушение, с оглед на посочените разминавания в адресните бази данни на доставчиците. Това би ни поставило в значителна несигурност. С оглед на посоченото сме на мнение, че е необходимо и моля да бъде закрепено по-реалистично изпълнимо изменение на чл. 51, ал. 4 от Общите изисквания. Също така, моля да имате предвид, че Теленор полага всички усилия да се предостави максимално подробна карта, като е ангажиран един от най-големите доставчици на подобни услуги в България. За това не са пестени усилия и средства и се работи с доказан доставчик. От друга страна, това е практически неприложимо и от КРС, която трябва да вложи голям административен ресурс, за да следи операторите и техните доставчици, но и от операторите, които би следвало да извършват същото. От друга страна, за операторите това би означавало, че следва да променят доставчиците си при всяка промяна и публикуване на нов адрес. Това също е практически неприложимо, а дори и невъзможно. Непрекъснатата смяна на доставчици, освен административна процедура, означава и непрекъснатото		
--	--	--	--	--

		разработване на технически решения. Моля, съгласете се, че това би създадо прецедент, който няма да е в полза нито на потребителите, нито на предприятията, нито на регулатора. В тази връзка, предлагаме следната редакция на чл. 51, ал. 4 изр. второ - „Исключение от изискването за визуализация, навигация и мащабиране по конкретен адрес е приложимо само в случай че от третото лице, доставчик на съответния оператор, не са достъпни електронни карти, които съдържат информация за конкретния адрес.“ Считаме, че тази редакция би въвела едно работещо решение.		
24.	МОБИЛТЕ Л	По § 9 чл. 51, ал.10 На първо място, бихме искали да предложим да не се променят сроковете за актуализация на картите за покритие по чл. 51, ал 10. Основните аргументи за това наше предложения са: - От една страна, една нормално функционираща мобилна мрежа се променя и оптимизира динамично, в зависимост от извършвани строителни дейности, сезонни натоварвания и клиентски искания и др. - От друга страна, задължението за актуализиране на картата при всяка промяна на мрежата изисква значителен времеви и човешки ресурс. Това изискване ще бъде прекомерна регулаторна тежест за предприятията, която не е обоснована. От тази гледна точка, актуализация на представената информация следва да се извършва на определени периоди, които да могат да обхванат значителни промени в покритието, като по този начин се гарантира достоверността на информацията за потребителите. Друг вариант би бил актуализиране на информацията на периоди по-дълги от един месец, по преценка на предприятието.	Приема се по принцип	На първо място, по отношение на искането да не се променят сроковете за актуализация на картите на постигнатото покритие, КРС оттегля предложеното изменение на ал. 10 на чл. 51 на основание мотивите по т. 25. На второ място, относно алтернативното искане за определяне на по-дълъг период за актуализация на електронните карти, комисията поддържа становището си по т. 33 от Приложението към Решение № 354/23.06.2016 г. на КРС (стр. 39, първи абзац). Предвиденото в чл. 51, ал. 10, т. 1 от ОИ задължение за актуализация в срок до един месец от всяка промяна на мрежата, която води до изменения на постигнатото покритие, представлява съществена гаранция за информираността на потребителите. Посоченият срок е разумен – по-дълъг срок може да предизвика разлики между обявената информация и действителното покритие. Наред с това, предвиденият срок е съразмерен и не води до прекомерни трудности за предприятията с оглед целта, за която е наложено задължението. Актуалността на информацията е от съществено значение не само в зоните без покритие, които в обичайните случаи се намират в порядко населени места или в такива със сложен релеф, но и в тези райони, които са силно урбанизирани. Предвид гореизложеното, предприятията следва да обновяват електронните карти след всяко изменение на

				покритието, независимо от вида на района, в който е настъпила промяната в силата на сигнала. Актуалността на електронните карти е допълнително гарантирана и от въведеното с чл. 51, ал. 10, т. 2 от ОИ изискване за посочване на видно място към коя дата е актуална информацията относно постигнатото покритие на мрежите. Последното е резултат от приетото в процедурата по обществено обсъждане на Решение № 512/2014 г. предложение, направено от БТК. Предвиденият начин за достъп до посочената информация е най-лесен и достъпен от потребителска гледна точка.
25.	ТЕЛЕНОР	На следващо място, в проекта КРС изменя и допълва задължения по отношение на картите за покритие, които се отнасят до тяхната актуалност и покритието, което визуализират и представят. В мотивите си Комисията посочва – „Предприятията следва да гарантират, че публикуваната от тях информация за покритието отговаря на действително постигнатото, а не на предвижданото покритие. В тази връзка се заличава изискването за включването на съпътстваща информация, поясняваща, че покритието е приблизително“. Във връзка с тези изменения и допълнения, бихме искали на първо място да направим някои уточнения. Теленор България в никакъв случай не е против подобряването и предоставянето на максимално точна информация на потребителите. Както не веднъж сме доказали на КРС и клиентите ни, винаги се стремим да сме прозрачни и да осигуряваме достатъчна и точна информация за услугите си. Това в пълна степен важи и за картите на покритие и информацията, която те показват по отношение на покритието и качеството на услугите. В изграждането и развитието на мрежата на Теленор са вложени значителни усилия, средства и време и компанията държи това да бъде комуникирано с потребителите и регулатора по най-правилния и точен начин. Точно затова, бихме желали, задълженията, които	Приема се по принцип	В окончателния текст на изменения на Общите исквания отпада предложената с Проекта алинея 11 на чл. 51. В тази връзка, не се променят ал. 1, т. 4 от ал. 8 и ал. 10 на чл. 51. На първо място, предложеното от комисията изискване електронните карти да визуализират с точност реално осигуреното покритие на открито имаше за цел да гарантира, че публикуваната от предприятията информация отговаря на действително постигнатото покритие, а не на предвижданото такова. При въвеждането на посоченото изискване КРС е отчела и опита на други национални регулаторни органи в областта на електронните съобщителни услуги – Решение 2016-1678 на ARCEP (https://www.arcep.fr/uploads/tx_gsavis/16-1678.pdf.) Посоченото решение е насочено към подобряване прецизността на картите на мобилното покритие посредством недопускане да се включват в изчисленията при определяне на покритието базови станции, които не са активни, но са изградени или ще бъдат активни в бъдещ момент. След допълнителен анализ на горепосочените изменения, КРС прецени, че изискването за своевременна актуализация на картите на постигнатото покритие по чл. 51, ал. 10 в крайна сметка осигурява по-висока степен на потребителска защита. На второ място, независимо от обстоятелството, че въпросите относно покритието на мобилните мрежи са от

	се налагат от КРС да са реално приложими и да се изпълняват от всички по еднакъв начин. Само така може да се гарантира информираността на потребителите и да се насърчи конкуренцията между играчите на пазара. Предвид изложеното по-горе, моля да вземете предвид следното. Всяко едно визуализиране на постигнато покритие се базира на даден математически модел. В света не е познат такъв метод, който да позволява представянето на данни с абсолютна точност, тъй като, както КРС със сигурност е запозната, покритието зависи от множество променливи - терен, застроеност, натоварване на мрежата/клетката, вид устройство, което се използва от потребителя и т.н. Теленор непрекъснато извършва дейност по калибриране на математическия модел с цел по-точно представяне на постигнатото покритие. В тази връзка, не бихме могли да се съгласим с използваната от КРС фраза - „предвиждано покритие“. При изчислението на покритието и неговото визуализиране Теленор си служи и с реални данни и максимално точни изчисления, които технологията предоставя. Когато се обсъжда въпросът за покритието, следва да се има предвид следните особености. Покритието се свива и разширява в зависимост от потреблението на услуги от ползвателите на мрежата (потребителите), така че визуализирането на реално покритие с точност е невъзможно, като то се различава доста при високо и ниско потребление. Също така заглушаването от сгради оказва влияние и би променило значително нивата, ако например се извършва замерване зад дадена сграда. За да може да се моделира, е необходим например триизмерен модел на всеки град и село в България, както и материалите, от които са изградени сградите, ведно с техните характеристики, за да бъде показано реалното покритие, отчитайки как преминават радиовълните. Що се отнася до точността, следва да се отбележи, че самият	национално естество (ECC Report 231 Mobile coverage obligations (http://www.erodocdb.dk/Docs/doc98/official/pdf/ECCREP231.PDF), комисията отчита и факта че европейска практика при представяне на постигнатото покритие е използването на математически модели за целта. Предвид последното, КРС счита, че разпоредбите на чл. 51, ал. 1 и ал. 8, т. 4 от ОИ следва да останат в сила в действащата си редакция.
--	---	---

	термин е изключително неясен, без той да бъде технически дефиниран, най-малкото чрез посочването на съответните нива и критерии. Следва също да се вземе предвид, че всяка измервателна апаратура има своите отклонения и това винаги трябва да се отчита. Не на последно място, моля да се вземе под внимание и факта, че всяка една промяна в изискванията за покритието и изменяне на методологията и критериите е свързана с големи по размер разходи. За имплементирането на промени от какъвто и да е характер е необходим продължителен период от време, което следва да се вземе под внимание. Отправяме апел към Комисията, да бъде обърнат поглед към практиката по тези въпроси на ниво страни от Европейския съюз. Във всяка една страна изискванията за публикуване на карти с покрития са значително по-малки от тези в България. В страни като Германия, Великобритания, Италия, Унгария и др., се визуализира покритие, което дори не е по нива, както в нашия случай. В поясненията към публикуваните карти се обяснява на потребителите, че визуализираното покритие зависи от множество фактори и може да варира в зависимост от конкретната ситуация. Потребителите биват съветвани да проверяват покритието за възможно най-голям отрязък от територия, за да добият представа от възможните нива на покритие. Отново искаме да обсъдим това, че Теленор България в никакъв случай не е против подобряването на прозрачността и начините за информиране на потребителите и регулатора. Моля единствено, това да бъде извършвано чрез практически приложими способи и в реално постижими срокове. Що се отнася до технически обоснованото решение, предвид изключителната важност на този аспект, бихме искали да отправим покана до КРС за провеждането на експертна среща, в която да вземат участие всички	
--	--	--

		засегнати от обсъжданото изискване страни, на която да се обсъди и стигне до рационално и технически възможно решение. Моля тази среща да бъде осъществена във възможно най-кратък срок, за да може обсъдените и евентуално постигнати съгласия по въпросите за покритието да бъдат съответно включени в окончателният вариант на измененията на Общите изисквания.		
26.	БТК	По § 9 чл. 51 ал. 8 и 10 Измененията в посочените разпоредби задължават предприятията да поддържат актуална информация относно постигнатото покритие на мрежите, което да не е приблизително, а да бъде точно. Категорично не можем да споделим такъв подход, тъй като това освен, че въвежда необосновани, утежняващи и обременяващи задължения за предприятията, по своята същност е практически невъзможно за реализация. Картите на покритие, които разработват операторите, са създадени на база на математически модели и софтуерна симулация за покритие за всяка една от съответните мрежи и не предоставя информация за покритието с абсолютна точност. Математически изчисленият модел на покритие може да се различава от реалната ситуация, защото не винаги може да се вземат предвид пречките, които могат да се срещнат по пътя на сигнала. Пример в тази насока е фактът, че само БТК от началото на 2017 г. е изпратило към КРС общо 57 (петдесет и седем) сигнала за смущения при ползване на индивидуално предоставения ограничен ресурс на територията на страната. Разработването на модели се базира на използването на физическите закони на разпространение на радиовълните. В моделите се отчитат факторите на влияние на препятствията по трасетата на разпространение на радиосигнала и конкретните условия на радиоканала: затихване в свободното пространство,	Приема се по принцип	В окончателния текст на Проекта отпада предложената нова алинея 11 на чл. 51. В тази връзка, не се променят ал. 1, т. 4 от ал. 8 и ал. 10 на чл. 51. Комисията реферира към мотивите си по т. 25. Допълнително, КРС счита, че твърдението на БТК за наложени задължения, които изискват непосилни финансови вложения от предприятието (11 млн. устройства при разход 1000 EUR за устройство), са силно преувеличени. Неоснователно и необосновано е и предложението на БТК, направено в писмо вх. № 04-04-272/27.09.2017 г. (подадено повече от два месеца след срока за представяне на становища по т. 3 от Решение № 322/15.06.2017 г. на КРС) за това комисията да поддържа на официалната си интернет страница обща карта на покритието на всички мрежи на мобилните оператори. В тази връзка, КРС поддържа становището си по т. 33 от Приложението към Решение № 354/23.06.2016 г. на КРС (стр. 39, последен абзац). Адресати на задължението за публикуване на електронни карти на постигнатото покритие са предприятията, предоставящи мобилни услуги, а не комисията. Така направеното предложение по същество прехвърля на КРС ролята да информира потребителите на съответното предприятие, което, освен че е неоправдано, не съответства на правомощието на комисията по чл. 235а, ал. 1, предл. първо от ЗЕС.

		отражение в местни обекти, отклонение от препятствия, поглъщане и пречупване на електромагнитната вълна. Моделите на покритие са основани на измерването на параметрите на сигналите и представляват обобщени формули на затихване на радиосигнала в различните типове застрояване (градско, предградия, селско, открито пространство). Точността на измерване на моделите зависи от подбора на емпиричните коефициенти, основани на базата на картата на местността (релеф и постройки). За да се изчисли загубата на сигнала по време на своето разпространение по повърхността на Земята в реални условия, се извършват различни експериментални изследвания. На тяхна база се разработват модели на разпространение на радиовълните в еднородна среда (със съответното затихване в различните типове местности), позволяващи да се изчисли средната стойност на силата на получаване на сигнала в зависимост от конкретните условия на мобилната връзка. Това са общопризнати и от СЕРТ и от ITU модели, които се използват от операторите, както за планиране, така и за мониторинга на покритието на мрежите. Следва да се отчете обстоятелството, че при предаването на сигналите по въздушен път могат да възникнат редица проблеми, които влияят отрицателно върху качеството му, например при гласова връзка, звуковия сигнал може да стане по-малко чуваем, да заглъхва или временно да прекъсва, поради наличие някакви шумове, силни смущения и др. Не на последно място считаме за необходимо да обърнем внимание, че именно въз основа на тези модели всички предприятия планират изграждането на своите мрежи. КРС е наясно, че изграждането на мрежи е процес изцяло базиран на описаните математически модели защото именно така се изчислява оптимално покритие, спрямо което в различна степен се наслагват елементите атмосферни условия; релеф; брой абонати и потенциални		
--	--	---	--	--

	такива и др. подобни особености, които във всеки един момент могат да въздействат върху покритието заедно или по отделно. Така, например, дори покритието да измерено като такова в най-висока степен в даден район, присъствието на много хора в малък период от време (спортна или културна проява) ще остави усещането у абонатите за липса на достатъчно покритие. Само този пример (като изключим други временни явления „ефекта на топлото море“) е в състояние да покаже необходимостта от ползване на математически модели както при изграждането на мрежи, така и при представяне на информация за тяхното покритие. В тази насока е и добрата европейска практика - предприятия като Telefonica, Orange, EE, BT, Vodafone показват своето покритие чрез ползване на математически модели за предоставяне на информация. Под картите с покритие на всички тези предприятия е описано, че става въпрос за математически модел и че „териториалния обхват е компютърно генерирано предсказване на покритието във всяка отделна зона“. Считаме, че доколкото предприятия, обслужващи в пъти по-големи територии и население не са задължени да показват покритието си в реално време, това не може да бъде вменено и на българските предприятия при действието на една и съща телекомуникационна рамка в ЕС. Ето защо предлагаме КРС да продължи да съобразява добрите европейски практики и да допусне представяне на информация за покритието на мрежите на предприятията на базата на математически модели. Описаният от КРС мотив <i>„да въведе нови изисквания за точност на картите, като изрично се забрани публикуването на постигнато покритие на базата на предвиждания чрез математически модели“</i> не може обективно да бъде осъществен по начин, по който да гарантира, че публикуваната от предприятията „информация за покритието отговаря на действително	
--	--	--

	постигнатото, а не на предвижданото покритие“. Нещо повече - дори и да бъдат предприети стъпки в тази посока за осигуряване на някаква динамична информация, това би довело до значителни и неоправдани инвестиции от предприятията. За да се осигури в надеждна в известна степен информация съгласно предложението на КРС, означава, че е необходимо разполагането на тестови устройства във всеки 100 кв.м. на територията на Република България. Посочените устройства, освен че следва да отговарят на специфичните технически изисквания за осъществяване на тестове, следва да бъдат обезопасени, достатъчно защитени от външна намеса и кражба. Не на последно място, за съоръженията трябва да се наемат помещения в населени места, като не е ясно как ще се обезпечи тяхната работа извън населени места. Допълнително ще е необходимо да се закупи софтуер и лицензии за всички устройства за извършване на измерванията, проследяване на промени на данните в реално време и отделно софтуер, който да наслагва информацията върху ползваната от трето лице географска карта. Събирането и управлението на такава информация изисква значителен и допълнителен ресурс, включително човешки. Първоначалните изчисления на БТК в тази връзка само по отношение на допълнителните инвестиции показват, че финансовите вложения ще са непосилни за операторите при разход за устройство в размер 1000 EUR при необходими приблизително 11 млн. устройства за покриване на площта на страната. Считаме, че инвестиции в такъв размер са не само необосновани, при положение, че едва 0,08 % от всички потребители посещават подстраницата на сайта на БТК с интерактивната карта, а нещо повече - застрашават икономическата жизнеспособност на операторите. Предложението на КРС за каквито и да са инвестиции в тази посока е и незаконосъобразно на основание на		
--	--	--	--

		разпоредбата на чл. 6 от АПК и при отчитане на интереса и необходимостта за крайните потребители от такава информация. Ето защо, е невъзможно постигнатото покритие на мрежите на операторите да бъде изчислено с абсолютна точност. Това не е и необходимо, тъй като картите на покритие са предназначени да дадат обща информация на потребителите за ползваните услуги в даден географски район, но не биха могли да им представят точни технически изчисления за връзка и покритие в даден момент в дадена точка (координати) от географската карта.		
27.	МОБИЛТЕ Л	По § 9, чл. 51, ал.11 По отношение на предложените промени в ал. 11, предлагаме изразът „С <i>точност реално осигурено</i>“ да отпадне. Карта за покритие се изготвя от всяко предприятие въз основа на компютърна симулация на разпространението на радио вълните, която предоставя определено приближение базирайки се на цифрови карти на терен, населени места, сгради и т.н. с други думи, не е възможно да се постигне точността, която комисията изисква. Следва да се има предвид, че съществуват различни методики за изчисляване на покритието - отчитат се повече от 20 (двадесет) различни параметъра, което предполага и предоставянето на различна информация на крайните потребители. Например, в зависимост от гъстотата на застрояване в определен район/населено място изчисленията за покритие ще бъдат различни. В тази връзка, категорично считаме че практически е невъзможно да се визуализира с точност реалното покритие. Нещо повече, както вече сме имали възможност да посочим, единственият начин за осигуряване на сравнимост в информацията е КРС да използва свой компютърен модел, като извърши неговата настройка,	Приема се по принцип	В окончателния текст на Проекта отпада предложената алинея 11 на чл. 51. В тази връзка, не се променят ал. 1 и т. 4 от ал. 8 и ал. 10 на чл. 51. Комисията реферира към мотивите си по т. 25.

		която да верифицира чрез съответни измервания с мобилна лаборатория. Следва да се използват еднакви цифрови карти и да се извърши симулации на покритието на всички предприятия (въз основа на данните за въведените в експлоатация базови станции, с които Комисията разполага). Предлаганите от производителите програми (специализиран софтуер) за радио планиране позволяват извършването на тази симулация. Настройката на моделите за разпространение на радио вълните също е налична услуга от съответния производител. Бихме искали да отбележим, че подобна логика е предвидена и в BU-LRIC модела на КРС за определяне на разходоориентирани цени за терминиране в индивидуални мобилни мрежи (Приложение към Решение на КРС № 585/24.11.2016 г.). В него е заложено изграждане на мрежа на модерен ефективен оператор въз основа на прогнозиране на покритие, абонати и трафик. Сам по себе си този модел не отчита реалните географски особености на територията на страната, но пък служи за налага на ценови тавани по отношение на цените за терминиране в мобилните мрежи. С оглед този факта, считаме, че подобно изискване по отношение на картите на покритие от страна на КРС е не само изпълнимо, поради описаното по-горе в становището ни, но и без да е налице последователност в решенията на КРС, при сходно моделиране.		
28.	БТК	По § 10, чл. 52 Изразяваме несъгласие с направените в проекта предложения за промяна на чл. 52 от Общите изисквания, поради липса на компетентност на КРС да се произнася относно сключването на тези условия в индивидуалните договори. Разпоредбата на чл. 228, ал. 6, във връзка с ал. 2 от същата разпоредба от ЗЕС ясно, изчерпателно и недвусмислено определя по кои клаузи от индивидуалния	Не се приема	Предвидените с Проекта изменения на чл. 52 целят осигуряването на прозрачност за потребителите. В чл. 260, ал. 5 и в чл. 260а, ал. 3 от ЗЕС е уредено, че предприятията осигуряват на абонатите възможност да получават писмената информация на хартиен носител или в електронен вид, като не е уточнено изрично къде се конкретизира изборият от абоната начин за получаването на съответния документ. Доколкото предоставянето на сметките/писмената информация е свързано с ползването на

	договор може да се произнася КРС. По аргумент на противното КРС, не може да изисква включване на информация за избрания начин за получаване на детайлизирана сметка в индивидуалния договор. Съгласно разпоредбата на чл. 260, ал. 5 от ЗЕС предприятията, които предоставят услугите, осигуряват на абонатите възможност да получават сметки на хартиен носител или в електронен вид. Формулировката на законовия текст ясно посочва задължение на предприятията да предоставят право на избор на абонатите как да получават фактурите и детайлизираните справки - на хартиен или на електронен носител. Считаме, че предложението в индивидуалния договор да се посочва един от двата възможни начина за получаване на фактури и/или детайлизирани справки е ограничително спрямо абонатите. Предприятията, включително и БТК са възприели по-гъвкави варианти за заявяване на промяна на начина на получаване на фактурите - от хартиен към електронен вариант или от електронен към хартиен. Включването на една от двете възможности в индивидуалния договор би отнело тази свобода, с която в момента абонатите разполагат и необосновано би въвело по-тромав начин за промяна в желанието на клиентите - винаги чрез сключване на допълнително изменение към договора. Освен, че няма нормативно изискване изборът на абоната да е посочен в индивидуалния договор, не е налице и описан начин за удостоверяване на този избор на абонатите. С тази формулировка на разпоредбата законодателят е съобразил, че абонатите следва да могат да заявят своя избор по най- удобния за тях начин. КРС е следвало да провери практиката на предприятията и възприетите от тях различни начини за улесняване на абонатите при осъществяване на тяхното право на избор относно начина на получаване на информация за фактурите, преди да предложи промяна на	услуги по договор, КРС счита, че съответното условие следва да бъде посочено именно в индивидуалния договор. Към настоящия момент при проверки по жалби на абонати от неполучаването на сметки се предоставят справки от системи на предприятията, от които е видно, че в същите е отразена заявка на абоната относно начина на получаване на сметките. Същевременно, жалбоподателите се оплакват от неполучаването на сметки в дадена форма, като от оплакванията им е видно, че не е осигурено правото им на информиран избор относно формата, в която ще се получават такива. Т.е. не е ясно защо абонатът при сключването на договора се е отказал от сметки на хартиен носител, както се твърди от предприятието, а, същевременно, последният се оплаква от това, че не получава такива сметки. С цел да бъде гарантирано каква е изричната воля на абоната относно начина за получаване на сметките, заявена при сключването на договора, информация за това следва да се включва в индивидуалния договор. Законното право за избор на дадена форма за получаване на сметки принадлежи на абоната. В тази връзка, със съответното изискване не се ограничават правата на абонатите, а се урежда, че тяхната изрична воля относно начина за получаване на сметките следва да е посочена в договора. С оглед горното, и предвид правомощията на КРС по чл. 73, ал. 3, т. 13 от ЗЕС, КРС счита, че в индивидуалния договор следва да бъде включена съответната информация. Със съответната норма не се ограничава възможността за абоната впоследствие да заяви промяна в начина за получаване на сметките и не се ограничава начинът, по който може да се заяви промяната. В този случай не е задължително подписването на допълнително писмено споразумение. При всички случаи, предприятията следва да гарантират, че абонатът получава сметки по заявления от него начин и да могат да докажат последваща промяна на заявлението относно начина на получаването им.
--	---	--

	разпоредбата на чл. 52 от Общите изисквания. БТК предлага на своите абонати различни варианти за заявяване на начин на получаване на детайлизирана сметка. Абонатите могат да заявят начина още при сключване на първоначалния договор, след надлежна регистрация на VIVA Online - платформа за управление на ползваните услуги или на кратък номер за обслужване на клиенти 123/121. В допълнение, практиката на предприятието показва, че все повече потребители самостоятелно се регистрират в платформата за управление на услуги - VIVA Online, за да наблюдават детайлно потреблението си, включително и текущото такова. Тези абонати спазват реда и условията на БТК за достъп до информацията за потреблението и самата платформа VIVA Online, съгласно чл. 52, ал. 5 от Общите изисквания при улеснението, което дава регистрацията като форма за деклариране на желанието. Обратно - включването на избрания от абоната начин за получаване на детайлизирана сметка единствено в индивидуалния договор би създало затруднение на крайните потребители. Всяка заявена промяна на начина на получаване на фактура и/или детайлизирана сметка би довела до изменение на индивидуалния договор с допълнително споразумение, което отнема свободата на изразяване на желанието на абонатите и неговата промяна по време на срока на договора по телефон или чрез регистрация в платформата VIVA Online. Въпреки всичко изложено БТК не може да възрази избрания първоначално начин за получаване на детайлизираната сметка да бъде отбелязан след договорните клаузи единствено като форма на отчетност за желанието на абоната към момента на сключване на договор. Считаме, обаче, че абонатът не следва да се ограничава и за всяка последваща промяна в желанието си да сключва допълнително споразумение с обслужващото го предприятие и това изрично следва да	Крайната цел е абонатът да получава сметките си, с цел осигуряването на правото му на информиран избор относно начислените му суми.
--	---	--

		се изрази като позиция и от КРС. Последното ще бъде израз на принципа на последователност при упражняване на правомощията на КРС, при съобразяване на установените вече от предприятията по-гъвкави процедури за промяна на желанието на абонатите - чрез телефонно обаждане или регистрация в платформа за управление на услугите.		
29.	ТЕЛЕНОР	По § 10, чл. 52 Проектът на Решение за изменение на Общите изисквания предвижда изменение и допълнение на чл. 52, което въвежда изискването предприятията да включват в индивидуалния договор информация за избора от абоната начин за получаване на детайлизирани сметки. Становището ни тук е свързано с многократно изразената по-горе загриженост за прекаленото регулиране на пазара на електронни съобщения. От една страна, с промени в Общите изисквания в последните няколко години бяха въведени многобройни изисквания по отношение на индивидуалните договори с потребителите, които доведоха до увеличаване на обема на договорите, както и тяхното задължително разпечатване на хартия. Макар и в някои случаи да се стигна до ползи по отношение на яснота на информацията, в по-голямата част от случаите се стигна до това, че потребителите подписват по-голямо количество хартия, което не винаги води до изостряне на тяхното внимание към важните аспекти на услугата и на техните права и задължения. В тази светлина считаме, че въвеждането на още едно изискване за допълнителна информация в индивидуалните договори, не е необходимо. Също така считаме, че с последно въведените задължения с обсъждания текст, интересите на потребителите са достатъчно добре защитени и въвеждането на нови текстове в договорите няма да подобри по никакъв начин информираността на потребителите. Дори напротив, колкото повече условия и текстове са регулаторно	Не се приема	Отношение към бележките на ТЕЛЕНОР има становището на КРС (т. 28 от настоящата таблица) по повод бележките на БТК. Следва да се обърне внимание, че съответното изискване е предвидено с цел прозрачност и същото е от изключителна важност, доколкото е свързано с предоставянето на информация за дължимите суми за конкретния месец. Абонатите разполагат с определени срокове за заплащане на месечните сметки, като следва да се гарантира, че същите получават сметките, които следва да заплатят. При сключването на договора абонатът има възможността да заяви начина за получаване на сметките и, с цел гарантиране на взаимното съгласие на страните относно този елемент от договорната връзка, изборът на абоната следва да бъде отразен в договора. Със съответното изискване ще бъде гарантирано още, че при сключването на договора на абоната се разясняват възможностите, които се предлагат от предприятието, с цел същият да направи най-добрия избор и без проблеми да получава сметките по най-удобния за него начин. КРС възприема практиките за предлагане на различни начини за получаване на сметките като добри практики. С разнообразните начини се осигурява възможност за избор, като предприятията следва да се стремят в максимална степен да улеснят потребителите с подробни разяснения към момента на сключването на договора. КРС ще подложи на подробен анализ сключваните от предприятията договори, с цел преценка на яснотата на договорните условия.

		заложен в договорите, толкова интересът на потребителите бива изместван и изгубван в потока от информация. Важно е да се отбележи и динамичният характер на услугите по предоставяне на фактура и детайлизирана сметка. Всеки потребител може да промени начина на получаване от хартия на електронен и обратно във всеки един момент по предвидените за това начини. След първата промяна, информацията в договора вече няма как да бъде актуална, което лишава това проектоизменение от практическо приложение. При отношенията с потребителите тенденцията е все повече да се улеснява достъпът им до услуги, както и тяхното управление. Не е в ползва нито на потребителите, нито на предприятията, да се предвижда утежняване и съответно забавяне на обслужването чрез въвеждане на нови текстове и процедури.		
30.	МОБИЛТЕ Л	По § 10, чл. 52 В ЗЕС, чл. 228, ал. 6 ясно и недвусмислено са определени правомощията на КРС по отношение на съдържанието на индивидуалните договори. На мнение сме, че КРС не може да изисква включване на информация за избрания начин за получаване на детайлизирана сметка в индивидуалния договор въз основа на предложените промени в проекта на Общите изисквания. Съгласно разпоредбата на чл. 260, ал. 5 от ЗЕС предприятията, които предоставят услугите, осигуряват на абонатите възможност да получават сметки на хартиен носител или в електронен вид. Именно тук ясно се посочва задължението на предприятията да предоставят право на избор на абонатите как да получават фактурите и детайлизираните справки - на хартиен или на електронен носител. Включването на една от двете възможности в индивидуалния договор би ограничило възможностите за искания за промяна от страна на	Не се приема	Отношение към бележките на МОБИЛТЕЛ имат становищата на КРС (т. 28 и 29 от настоящата таблица) по отношение на бележките на БТК и ТЕЛЕНОР.

		потребителите за начина на получаване на детайлизираните справки съответно значително ще затрудни прилагания към момента процес. Мобилтел е на мнение, че с оглед развитието на пазара са осигурени адекватни и улеснени варианти за заявяване на начините за получаване на достъп до детайлизирани справки. С предложените изменения, от страна на КРС, ще се постигне обратното, а именно - всяка заявена промяна на начина на получаване на фактура и/или детайлизирана сметка би довела до изменение на индивидуалния договор с допълнително споразумение, което се явява допълнителна регулаторна тежест при осъществяване на дейността по предоставяне на електронни съобщителни услуги.		
31.	СЕК	По § 10, чл. 52 В §10 предлагаме следната редакция на новата ал. 1 на чл. 52: <i>(П) Когато абонатът не е упражнил изрично правото си по чл. 260, ал. 1 от ЗЕС, предприятията, предлагащи обществени телефонни услуги, включват в индивидуалния договор информация за изборния от абоната начин за получаване на детайлизирани сметки по чл. 260, ал. 2 от ЗЕС, но само ако този начин е заявен изрично от абоната.</i> Мотиви: В много от случаите при подписване на типовите бланки на индивидуалните договори, абонатите не желаят да полагат повече от един подпис и поради това определени реквизитите в договора остават неподписани, дори без да бъдат прочетени от тях, в това число и реквизита, даващ възможност на абоната да упражни правото си да НЕ получава детайлизирана справка по чл. 260, ал. 2 от ЗЕС. При това положение, абонатът едва ли ще желае да подпише и реквизит, указващ „изборния“ от него начин за получаване на такава детайлизирана справка. Ето защо предприятието не следва да бъде задължавано да помещава информация за „избран“ от потребителя	Приема се частично	С Проекта не се предвижда полагането на отделен подпис от абоната относно изборния от него начин за получаване на сметки по чл. 260, ал. 2 от ЗЕС, а се предвижда включването в договора на информация за изборния от абоната начин за получаване на сметки, заявен към момента на сключването на договора. Последното предполага, че в процеса по договаряне на условията на индивидуалния договор на абоната се разясняват предлаганите от предприятието начини за предоставяне на сметки, като по този начин се гарантира правото му на информиран избор, и абонатът избира между предложените възможности, като съответното условие се посочва в договора. По този начин ще се гарантира, че впоследствие абонатът ще получава сметките по заявения от него начин. Възможностите, предвидени от законодателя, са три – абонатът изрично да заяви, че не желае да получава сметки или да посочи някой от двата начина за предоставяне на сметки, предвидени в чл. 260, ал. 5 от ЗЕС. Практиката показва, че абонатите най-често не се отказват от получаването на сметки, тъй като същите желаят да получават информация за начислените им суми. За да се гарантира, че тази информация ще бъде предоставяна по

		начин, ако същия избор не е бил направен от абоната, поради нежеланието му да заяви с подписа си определен начин на получаване на детайлизирана справка.		начина, изрично заявен от абоната, в договорите следва да се включва съответната информация за упражнения избор. За начина за упражняване на отказа по чл. 260, ал. 1 от ЗЕС е предвиден отделен ред в действащите ОИ (чл. 43, ал. 11, във връзка с чл. 43, ал. 13 от ОИ). Условието, регламентиращи съгласието на абоната да не получава детайлизирани сметки, следва да бъдат включени в индивидуалния договор след мястото, определено за полагане на подписа на абоната, и същите пораждат действие, в случай че са подписани. За начина на получаване на сметките не е предвиден такъв ред – полагането на отделен подпис. КРС приема частично предложението на СЕК, като заменя частта „Извън случаите по чл. 260, ал. 1 от ЗЕС“ с предложението от СЕК текст „Когато абонатът не е упражнил изрично правото си по чл. 260, ал. 1 от ЗЕС“. Разпоредбата придобива следния вид: „(1) Когато абонатът не е упражнил изрично правото си по чл. 260, ал. 1 от ЗЕС, предприятията, предлагащи обществени телефонни услуги, включват в индивидуалния договор информация за изборания от абоната начин за получаване на детайлизирани сметки по чл. 260, ал. 2 от ЗЕС.“
32.	БТК	По § 11, чл. 53 Предложената редакция реално не въвежда ново нормативно правило. Доколкото в разпоредбата на чл. 260, ал. 2, изр. 2 от ЗЕС законодателят е въвел изрично задължение за предприятията да предоставят детайлизираните сметки в едномесечен срок от датата на издаването им и доколкото, когато към фактурата има заявена детайлизирана справка, последната неминуемо се изпраща заедно с фактурата и детайлизираната сметка, то считаме, че правата на крайните потребители в тази хипотеза са защитени и към настоящия момент чрез законовата разпоредба. В хипотезата, в която абонатът допълнително е заявил детайлизирана справка към фактурата, се прилага гореописания начин на действие, който	Не се приема	Към настоящия момент не е въведена изрична законова уредба относно начина за предоставяне на детайлизирани справки. Справките по чл. 260, ал. 4 от ЗЕС са документи, различни от детайлизираните сметки по чл. 260, ал. 2 от ЗЕС. Предвиден е срок за предоставяне на сметки, но не и срок за предоставяне на справки. В КРС са постъпили жалби от потребители, в които същите се оплакват, че не са им предоставени справки или такива се предоставят със значителна забава. Липсата на нормативно определен срок за предоставянето на детайлизирани справки се отразява на възможността на КРС да упражнява ефективно контрол относно спазването на съответното задължение. Също така,

		е в изпълнение на разпоредбата на чл. 260, ал. 2, изр. 2 от ЗЕС. Считаме, че предвидената нова редакция реално преповтаря законовата разпоредба, и единственото предположение за предложението е разликата в санкциите за нарушение на ЗЕС и нарушение на Общите изисквания. Не е налице друг различен от законовия интерес на абонатите, който може да бъде защитен отделно чрез изменението в Общите изисквания, поради което предложението не следва да се приема.		липсата на такъв срок засяга възможностите на абонатите да получат своевременно исканите от тях справки. Предвиденият срок за предоставяне на справки е същият, какъвто е срокът за предоставяне на детайлизираните сметки по чл. 260, ал. 2 от ЗЕС. При въвеждането на съответните правила са съобразени различни хипотези. Със съответните изменения, предложени с новия чл. 53, се гарантира, че абонатите ще могат своевременно да получат информацията, съдържаща се в детайлизираните справки. Доколкото предприятието твърди, че спазва съответните срокове и преди приемането на правилото, прилагането на съответното изискване няма да наложи реорганизация в дейността на предприятието.
33.	МОБИЛТЕЛ	По § 11, чл. 53 С разпоредбата на чл. 260, ал. 2 от ЗЕС е въведено изрично задължение за предприятията да предоставят детайлизираните сметки в едномесечен срок от датата на издаването им и доколкото, когато към фактурата има заявена детайлизирана справка, последната неминуемо се изпраща заедно с фактурата и детайлизираната сметка. На мнение сме, че правата на крайните потребители в тази хипотеза са защитени и към настоящия момент чрез разпоредбата в ЗЕС. На практика предвидената нова редакция преповтаря законовата разпоредба, и единственото предположение за предложението е разликата в санкциите за нарушение на ЗЕС и нарушение на Общите изисквания, без да е налице друг различен от законовия интерес на абонатите. Поради изложеното, смятаме че предложението следва отпадне.	Не се приема	Отношение към бележките на МОБИЛТЕЛ има становището на КРС (т. 32 от настоящата таблица) по бележките на БТК.
34.	БТК	По § 13 чл. 55 Считаме, че предложената нова разпоредба е незаконосъобразна. Последната противоречи принципа за	Не се приема	С новия чл. 55 в Проекта се цели въвеждането на забрана за изпращането на съобщения за целите на директния маркетинг и реклама, които се визуализират на

	технологична неутралност, заложен в чл. 5 от ЗЕС както и на действащата Европейска регулаторна рамка в регулирането на електронните съобщения в цялост. Чрез предложената нова разпоредба КРС забранява ползването на технология, която европейския законодател не забранява. Напротив, последния е препоръчал ползването на „съобщения от типа „pop-up““ както в Регламент 717/2006, така и в Регламент (ЕС) № 531/2012. Видно от действащия чл. 15 от Регламент (ЕС) № 531/2012 при примерното изброяване на начините за предоставяне на информация за финансовата граница на потребление на абонатите европейският законодател е посочил като добра практика ползването на „съобщение в работен прозорец“ или в английската редакция на регламента: „pop-up window on the mobile device“. Посоченото показва, че „pop-up“ съобщенията не само не се забраняват от европейския законодател, последните се препоръчват от него като добра практика при уведомяване за цените и финансовата граница за потребление и съответно ползването на такова съобщение за изразяване на желанието на абоната да продължи ползване на данни в роуминг над определената финансова граница. Доколкото описаното в регламента касае задължение за предприятия с финансово изражение за абонатите от 50 EUR без ДДС, то считаме че при съпоставяне на посочената сума с визираните от КРС абонаменти за услуги с добавена стойност (до 5 лева с ДДС) са на незначителна стойност. При следване на формалната и нормативната логика само посочения пример следва да се яви абсолютна предпоставка за отпадане на предложението на КРС. Прилагане на формалната логика и в частност аргумент а fortiori (за по-силното основание) в неговата форма а majori minus: „от по-голямото към по-малкото“ (когато е разрешено по-голямото е разрешено и по-малкото) недвусмислено сочи, че позволеното и	екрана на апарата на абоната, но след това не се съхраняват в него. От постъпили в КРС жалби от абонати е видно, че изпращането на такива съобщения често води до несъзнателно абониране за услуги, включително такива с добавена стойност, и впоследствие абонатът не може да установи за какви услуги е абониран и по какъв начин може да се откаже от получаването на рекламни съобщения. С изпращането съобщения, които могат да бъдат съхранени на телефонния апарат на абоната, например на стандартни кратки текстови съобщения, които налагат абонатът да ги отвори и прочете, преди да се абонира за предложените услуги (ако има такова желание), се гарантират правото на информиран избор на потребителя, както и правото на отказ от получаването на съобщения за целите на директния маркетинг и реклама. Предвидената мярка в чл. 55 от ОИ цели да защити абонатите от неблагоприятни финансови последици. Абонирането за услуги следва да става след изрично съгласие на абоната, което не е гарантирано с изпращането на съобщения от типа „pop-up“, които не се съхраняват на апарата на абоната и при които е налице голям риск от несъзнателен абонамент. Подобен вид съобщения се визуализират на екрана на устройството на абоната като текст и впоследствие не се съхраняват. Съответното изискване към изпращаните съобщения за целите на директния маркетинг и реклама се прилага за всички съобщения от този вид, независимо дали с тях се предлагат услуги с добавена стойност, с цел абонатът да може да се запознае по всяко време с информацията в съобщенията и с цел същият да може без затруднения да упражни правото си на отказ от получаването на подобни съобщения. Съобщенията за целите на директния маркетинг и реклама следва да отговарят на императивните изисквания по чл. 261 от ЗЕС. Същите следва да включват валиден адрес за отказ от получаването на такива съобщения. За да се гарантира, че абонатът няма да се регистрира
--	--	---

	препоръчано в Регламент (ЕС) № 531/2012 ползване на „pop-up“ съобщения не дава основание да се забрани ползването им при значително по-малък материален интерес. Съгласно нормативната логика от описаното фактическо положение не би следвало по отношение на едни и същи правни субекти да бъде предписвано извършването на противоречиво поведение, т.е. налице е правило за непротиворечимост. Последното е от особена важност при разписване на правни норми в различна йерархична структура на приложимите актове. Описаното е и причината за незаконосъобразността на такава забрана на ползването на конкретна технология за контакт между предприятията и техните клиенти. Доколкото спазването на технологичната неутралност е прокламирано като основен принцип от ЗЕС и директивите от Европейската телекомуникационна рамка, считаме че КРС не може да забрани ползването на утвърдена на международно ниво технология на „pop-up“ съобщенията за сметка на SMS съобщенията. Ето защо бихме искали да обърнем внимание, че търговските похвати на отделни предприятия не следва да са причина за нарушаване на принципа на технологичната неутралност спрямо всички предприятия. КРС следва да има предвид, че ограничаването на технологията за изпращане на „pop-up“ съобщения и абонирането чрез такива съобщения за УДС поставя българските предприятия в неравностойно положение спрямо всички доставчици на платени приложения за мобилни устройства, които позволяват т.нар. допълнително платени услуги (purchased in) и ги предлагат на екраните на мобилните устройства чрез „pop-up“ съобщения, а не чрез SMS съобщения. Масовото навлизане на системите Google Play payments, IOS payments на практика позволяват на всички доставчици на платени приложения за операционните	несъзнателно, както и че безпроблемно ще може да получи информация за начина за отказ от получаването на съобщения, рекламните съобщения следва да могат да се съхраняват на апарата на абоната. Чл. 261 от ЗЕС дава право на абоната да се откаже по всяко време от получаването на такива съобщения. Законът дава право такъв отказ да бъде заявен, дори ако първоначално е дадено съгласие за получаването на подобни съобщения. Правото на отказ по всяко време ще бъде засегнато, ако съобщението не може да бъде запазено на крайното устройство и достъпно в по-късен момент, защото абонатите няма да могат да видят адреса за отказ, след като затворят съобщението. Посочените текстове на Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 година относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (Регламента за роуминга) нямат пряка връзка с предвидените мерки относно изпращането на съобщения за целите на директния маркетинг и реклама. Тази практика на предприятията не следва да се разглежда в контекста на задълженията за прозрачност, предвидени в разпоредбите на чл. 14 и чл. 15 от Регламента за роуминга. Независимо от горното, следва да се отбележи, че съгласно съображение 85 от Преамбюла на Регламента за роуминга, персонализираната информация относно цените за роуминг на данни следва да бъде предоставяна до мобилното устройство на клиента по начин, който е най-подходящ за нейното получаване и разбиране и който позволява лесен последващ достъп до нея. Съгласно Съображение 87 от Преамбюла на Регламента за роуминга, доставчиците на роуминг следва да определят граници за дължимите суми за услуги за роуминг на данни, които следва да предлагат безплатно и със съответното съобщение във форма, която позволява последващ достъп до него, на всички свои роуминг клиенти при приближаване на тази горна граница. При достигане на определената максимална граница клиентите следва да спрат да получават или да
--	---	--

	системи извършване на абонамент и/или покупка чрез „pop-up“ съобщения. От тази гледна точка забраната на КРС е силно ограничаваща, както по отношение на ползваните технологии, така и по отношение на изграждането на световно признати търговски канали с потребителите на услуги. Отделно, моля да имате предвид, че БТК е запознато със становището и предприетите действия от регулиращият защита на конкуренцията и интересите на потребителите орган в Италия AGCOM по отношение на „pop-up“ съобщенията. Последният, с оглед защита на интересите на потребителите, е изискал от предприятията да следват ясна активационна процедура при предоставяне на маркетингови и УДС активиращи „pop-up“ съобщения и към настоящия момент операторите в Италия могат да продължат да ползват технологията. В тази връзка, бихме искали да запознаем КРС с добрата европейска практика, която БТК ползва като „код на поведение“ при извършване на маркетингови кампании и/или предоставяне на възможност за покупка на УДС услуги чрез „pop-up“ съобщения, както следва: - винаги се ползват две поредни pop-up съобщения - първото представлява маркетингово запознаване с продукта, а второто уведомява клиента какво ще се случи когато се съгласи да ползва продукта; - софтуерните бутони на pop-up съобщенията за съгласие и отказ са с противоположни позиции в двете последователни съобщения, за да се избегне неволното и нежелано абониране за УДС чрез допир на едно и също място върху площта на сензорния екран (touch-screen display); - след извършване на абонамент/еднократна покупка на абоната винаги се изпраща SMS съобщение с обяснение за какво се е абонира и на каква цена. В подкрепа на изложеното към настоящото становище изпращаме кратка презентация на системното	бъдат таксувани за такива услуги, освен ако те изрично поискат предоставянето на тези услуги да продължи, по реда и условията, посочени в съобщението. В този случай те следва да получат безплатно потвърждение във форма, която позволява последващ достъп до него. С оглед на горното и предвид изискването за осигуряването на възможност за последващ достъп до изпращаните съобщения, не може да се сподели разбирането на БТК за възможността в тези случаи на абонатите да се изпращат съобщения, които се визуализират на устройството на абоната и впоследствие не се съхраняват. При изготвянето на Проекта е съобразен в максимална степен принципът за технологична неутралност. С Проекта не се забранява комуникация от съответния вид между предприятието и неговия абонат, а се забранява изпращането на рекламни и маркетингови съобщения под форма, която не позволява последващ достъп до съответните съобщения, което може да доведе до несъзнателен абонамент за платени услуги, които не са желани от абонатите. Дори да се приеме, че в случая не е спазен принципът на технологична неутралност, следва да се отбележи, че същият не е абсолютен. Чл. 4, ал. 2, т. 1 от ЗЕС задължава КРС да отчита в максимална степен принципа на технологична неутралност. В конкретния случай е налице надделяващ обществен интерес от въвеждането на забрана за изпращането на конкретни текстови съобщения, които не се съхраняват на апарата на абоната, в съответствие с посочената в чл. 4, ал. 1, т. 3, б. „г“ от ЗЕС цел на закона. Следва да се отбележи, че твърдението на предприятието за незначителните финансови последици, до които може да доведе абонаментът за услугите, предлагани със съобщения по чл. 261 от ЗЕС, е неоснователно, а и неотнормено. Преценката за стойността на дадена сума е субективна и за някои потребители сумите, които им се начисляват във
--	--	--

	приложение на БТК - VIVA Menu и заложените в него начини за абониране. В допълнение прилагаме и снимки (ScreenShots) - последователност от „pop-up“ съобщения и SMS съобщения - които са стандартна комуникация на предприятието при предоставяне на УДС. Описаният от БТК начин за комуникация покрива в пълна степен изложените в мотивите на КРС рискове и притеснения. Нещо повече - абонатът получава SMS за извършените от него действия, който е запаметен на крайното устройство и в тази връзка винаги може да открие информация за това, за което е абониран. БТК спазва изискванията за ясна и прозрачна комуникация дори и в случаите на предоставяне на услуги с тестови безплатен период (на принципа „try and buy“). В този случай след изтичане на тестовия период и преди заплащане на абонамента клиентът се известява за предстоящото таксуване с SMS като му се дава възможност предварително да откаже абонамента с отговор на SMS. Посочената комуникация се извършва чрез SMS и се запамята в кутията със съобщенията на телефона. Описаното е и причина да твърдим, че нелоялните търговски похвати на отделни предприятия не следва да водят до технологично ограничаване на всички предприятия, които отчитат интересите на потребителите и са взели адекватни мерки за тяхната защита. Считаме, че за да постигне своите цели за ограничаване на жалбите и нежеланите абонирания КРС следва да избере друг подход. Следва да се има предвид, че БТК винаги е уважавало оплаквания на абонати, които след получаване на SMS са се свързвали писмено или устно и са уведомявали за неволно абониране за УДС. От друга страна неволните грешки на абонатите при ползване на услуги никога не са били основание за ограничаване на технологии в сферата на предоставяне на електронни съобщителни услуги.	връзка със съответните абонаменти, се явяват значителни и те разбират едва от месечната си сметка за това, че са абонирани за услуги, предложени със съответния тип съобщения. Също така, без значение е какъв е размерът на тези суми, защото потребителите не следва да заплащат за нежелани от тях услуги. Не може да се приеме и че нормата на ОИ противоречи на Регламента за роуминга, тъй като съответните правила, освен че не си противоречат, регулират различни обществени отношения. Следва да се отбележи, че с Проекта не се въвежда забрана изобщо за ползването на конкретна технология за контакт между предприятията и техните клиенти, а се въвежда забрана за изпращането на съобщения за целите на директния маркетинг и реклама, които не могат да бъдат съхранени на устройството на абоната. Относно твърдяната от БТК неравнопоставеност спрямо доставчиците на платени приложения за мобилни устройства, следва да се отбележи, че ОИ се прилагат спрямо предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и КРС няма правомощие да налага с ОИ задължения спрямо лица, които не са такива предприятия по смисъла на ЗЕС. Съображенията на БТК относно засягането на конкуренцията, са неотносими. Когато се касае за практика, с която се засягат интересите на множество потребители, не може да се твърди, че забраната ѝ засяга конкуренцията. Свободната стопанска инициатива е право на определени лица да осъществяват всякаква стопанска дейност извън случаите, предвидени в закона, както и възможността тези лица свободно и самостоятелно да определят стопанското си поведение в рамките на закона. Конкуренцията представлява съперничество, състезание между определени лица, заинтересовани от постигането на една и съща цел в дадена област и от спечелването на клиента. Конкуренцията е признак, състояние на пазара.
--	--	--

	Не на последно място КРС е следвало да отчете, че и производителите на най-често ползваните крайни устройства (Samsung, Apple, HTC, Huawei, LG и др.) позволяват съхраняване на рор-уп съобщения по желание на ползвателя на устройството и след снимка на екрана (ScreenShot), която се запазва в папката със снимки на апарата. Посочената снимка се прави чрез комбинация от натискане на хардуерни бутони на крайните устройства и позволява съхраняване на всяко рор-уп съобщение, без да се докосва самия екран и в тази връзка без неволно „натискане“ на софтуерните бутони в съобщението. Това е допълнителен довод за липсата на необходимост от технологично ограничаване на предприятията в комуникацията им с крайните потребители. Във връзка с всичко изложено считаме, че предложението на КРС за нова разпоредба в Общите изисквания е незаконосъобразно и в тази връзка предпоставка за съдебна процедура, доколкото поставя предприятията в неравностойно положение, както с останалите предприятия от Европейския съюз, така и спрямо всички доставчици на платени мобилни приложения. Поради описаното, предложената от КРС нова разпоредба противоречи и на чл. 3, ал. 2 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. Съгласно посочената разпоредба при административно регулиране и административен контрол върху стопанската дейност, държавните органи не могат да налагат изисквания, ограничения и тежести, които водят до ограничаване на конкуренцията. Доколкото предприятията ще бъдат поставени в неравноправно положение с всички доставчици на платени приложения за смартфони.	Същата има регулираща функция, която се изразява в определяне поведението на стопанските субекти в зависимост от търсенето и предлагането, цените и други подобни пазарни фактори. Конкуренцията има и разпределителна функция, според която максимална печалба би следвало да получи това дружество, което предлага най-качествения продукт при най-висока производителност на труда, зависеща от организацията и технологичното ниво на предприятието. Във връзка с гореизложеното, не става ясно по какъв начин със съответното изискване се засягат конкуренцията и възможностите на предприятията да предлагат различни и качествени услуги, с цел привличане на нови клиенти за дадени услуги, както и по какъв начин се утежнява положението на предприятията с въвеждането на изискване при изпращането на рекламни съобщения да се спазват правила, гарантиращи признати от закона права на абонатите. Прилагането на похвати, засягащи правата на абонатите, с цел търговска печалба, не е свързано с конкуренцията. КРС е идентифицирала проблем, засягащ правата на потребителите, и е приела, че със съответното изменение на ОИ ще бъдат предотвратени такива проблеми. На следващо място, посочените от БТК добри европейски практики включват изпращането както на „рор-уп“ съобщения, така и на окончателни SMS съобщения, с които абонатът се уведомява за абонамента и цената. Видно от посочената практика, предприятията уведомяват абоната за извършения абонамент именно чрез SMS съобщения, които могат да бъдат съхранени в паметта на телефонния апарат. В този пример са описани и наличието и използването на софтуерни бутони при телефонни апарати със сензорен дисплей при получаване на „рор-уп“ съобщения. Тук трябва да се отчете и вероятността за неволно приемане на предложението от страна на абоната. Следва да се има предвид и наличието на по-стари модели телефонни апарати, които нямат пълната функционалност
--	--	--

			на посочените телефонни апарати със сензорен дисплей. Възможно е при част от по-старите телефонни апарати при получаване на „pop-up” съобщение приемането или не на това съобщение да се извършва чрез хардуерни бутони (например бутоните за приемане и отхвърляне на повикването), а част от старите телефонни апарати имат бутон единствено обозначен с „ОК”. Подобни случаи водят до грешки, при които абонатите неволно приемат предложенията и нямат обратна информация за извършения абонамент. Тук следва да се отчете и фактът, че не всички мобилни предприятия прилагат посочената добра европейска практика при предлагането на услуги с добавена стойност чрез съобщения. Във връзка с посочения пример относно възможността определен клас телефонни апарати да съхраняват получените „pop-up” съобщения (ScreenShot), следва да се отбележи, че тази възможност зависи от: производителя, класа на телефонния апарат (определен вид смартфони), използваната операционна система и т.н. Предвид това, че предприятията предоставят на своите потребители разнообразна гама от телефонни апарати, различаващи се по технология, марка и използвана операционна система, същите не биха могли да гарантират тази възможност за съхранение на изпратената информация чрез „pop-up” съобщение. Освен това, гарантирането на правото на абонатите да извършат отказ от получаване на непокиснати търговски съобщения по всяко време не може да бъде вменено в тежест на самите абонати. Те не следва да бъдат принуждавани да извършват допълнителни действия, за да запазят търговското съобщение и посочения в него адрес за отказ. Със съответното изискване ще бъде осигурено и високо ниво на защита на неприкосновеността на потребителите. В заключение следва да се отбележи, че съответното изискване касае единствено комуникацията по повод рекламните и маркетингови съобщения, а не последващата
--	--	--	---

				такава по повод изрично заявен абонамент за услугата. КРС разглежда приложението към становището на БТК (търговска тайна) и прие, че не са налице основания за оттегляне на съответното изменение на ОИ.
35.	ТЕЛЕНОР	По § 13 чл. 55 Проектът на Решение предвижда въвеждането на ново задължение в параграф 13. Създава се нов чл. 55, който гласи - „В случаите по чл. 261, ал. 1 и 2 от ЗЕС предприятието, което изпраща съобщението за целите на директния маркетинг и реклама, гарантира, че същото може да бъде съхранено на телефонния апарат на абоната.“ Както вече обърнахме внимание по-рано в становището ни, КРС напълно правилно е отчело в Годишния си отчет за 2016, че основна характеристика на пазара на електронни съобщения в настоящия момент е необходимостта от иновации и въвеждане на все по-нови технологии и решения, като всичко това е продиктувано от бързото развитие на пазара в световен мащаб и на търсенето от страна на потребителите. Затова е неразбираемо за нас, защо се обръща толкова голямо внимание на SMS услугата като канал за информация и се прави опит тя да бъде регулаторно заложен. Сигурни сме, че за КРС е напълно ясно, че с въвеждането на този текст на практика ще се институционализира използването на тази услуга като канал за комуникация с потребителите. В своя доклад за 2016 г. КРС отчита спад на смс услугата с 24% спрямо 2015 г. В същото време, Комисията предлага тази услуга да бъде регулаторно установена като задължителна за предлагането на иновативни клиентски решения. Това противоречи на естественото развитие на пазара и технологиите. Не е икономически, технически и логически обосновано да се поддържа услуга, която все повече губи популярност. Да се налага регулаторно задължение, с изключително тежки	Не се приема предложението за отпадането на съответното изискване Приема се предложението за уредба на срок за влизане в сила на съответното изискване	Отношение към бележките на ТЕЛЕНОР има становището на КРС (т. 34 от настоящата таблица) по повод бележките на БТК. В допълнение следва да се отбележи, че със съответния текст не се въвежда задължение за изпращането на SMS съобщения, а за изпращането на такива съобщения, които могат да бъдат съхранени на телефонния апарат на абоната и които гарантират, че абонатът няма да се регистрира за съответната услуга несъзнателно. Гласовите повиквания за целите на директния маркетинг и реклама не са предмет на изменението на ОИ и изложените аргументи на ТЕЛЕНОР в тази връзка са неотносими. Предлагането на услуги с гласови повиквания не води до несъзнателен абонамент, както е много възможно да се случи при изпращането на кратки текстови съобщения и от практиката са налични такива случаи. Като взе предвид становището на ТЕЛЕНОР относно необходимостта от предвиждане на срок за въвеждане на съответните изменения, в § 14 КРС предвиди срок от 3 месеца за въвеждането им.

		финансови и административни последици при неизпълнението му, за използването на такава технология, противоречи на всякаква правно-регулаторна и пазарна логика. Дигитализацията на обществото ни се движи с неவிждани до сега темпове. България все повече се утвърждава като един от центровете на иновации и развитие в сферата на IT и комуникационните услуги и продукти. Отмирането на SMS като канал за комуникация с потребителите е факт и КРС сами потвърждават това, както вече се убедихме. Към това можем да добавим, SMS не е ефективен канал и потребителите все по-рядко четат и използват такива съобщения. Ограничаването на технологията е в пряк разрез с принципа на технологична неутралност, заложен както на национално, така и на европейско ниво като основополагащ. Залагането на една остаряла технология като регулаторно изискване не би довело до развитието на пазара, конкуренцията и качеството на предоставяните услуги. Би могло да се помисли за развитието на много други механизми за защита на потребителите, които да са по-ефективни от ограничаването на технологичната неутралност в толкова чист вид. На следващо място, с така предвиденият текст се създава предпоставка за назряването на конкурентен проблем. Ограничаването на технология би означавало за много участници, както сред операторите, така и сред разработчиците на иновативни платформи и продукти и доставчиците на съдържание и такива продукти, че те няма да могат да реализират плановите си (инвестиционни и пазарни) за развитие в България. С утвърждаването само на една технология, която вече е загубила своята популярност и приложимост, ще бъде изкривена конкуренцията на пазар, който е движен от иновативност. Това няма да е в полза нито за		
--	--	--	--	--

		доставчиците на услуги, нито за потребителите, които като изключим много малката част неволно заявили услуги, имат интерес към услугите с добавена стойност. В бързо развиващият се пазар на content on demand (съдържание по поръчка), никой, нито играчите на пазара, нито регулаторът, не може да си позволи да поставя толкова непреодолима бариера за навлизане на този пазар. Друг конкурентен проблем неминуемо би възникнал с доставчиците на ОТТ услуги. Те също изпращат съобщения за целите на директния маркетинг, но използват за това приложенията си. Операторите нямат механизъм да ограничават такива съобщения. Това на практика означава, че тези доставчици ще бъдат в по-силна позиция спрямо предприятията, които предоставят мрежи и услуги. Предвид факта, че на европейско ниво се търси начин за някакъв вид приравняване на регулацията между класическите доставчици на електронни съобщителни услуги и доставчиците на ОТТ услуги, въвеждането на регулаторно задължение, което поставя ОТТ доставчиците в явна позиция на конкурентно предимство, не би следвало да намира място в българското национално законодателство. Следва да се вземе предвид и фактът, че в случая се предвижда регулиране само за един от каналите за осъществяване на директен маркетинг - а именно съобщенията. За целите на директния маркетинг би могло и често се използват гласови повиквания. Те не биха могли да бъдат запаметени в устройството на потребителя без използването на специален допълнителен софтуер, както и настройки в крайното устройство на клиента и известни технически познания. Съхранението на гласовите съобщения не попада под контрола и правомощията на оператора. По този начин се създава двойствен режим. Както при комуникацията с текстови съобщения, така и при такава с гласови обаждания,		
--	--	--	--	--

		потребителят по всяко време може да провери при съответния оператор статуса на направените от него заявления за предоставяне на услуги. Считаме това за достатъчна гаранция. Ако съществува двойствен режим, това отново може да се отнесе до нарушаването на принципа на технологична неутралност. Ако се въведе режимът на съхранение от страна на потребителя на съобщението, то гласовото обаждане няма да може да попадне по технически причини в тази група. Това е още едно доказателство, че не е необходимо да се въвеждат такива технически изисквания от страна на регулатора. За да бъдем градивни в обсъждането на предложените промени и с ясното съзнание, че КРС е водена от грижа за потребителите, което е и наш приоритет, бихме искали да обсъдим алтернативни начини за постигането на тази защита. Вярваме, че такъв подход в механизма на диалогичност е правилният, за да се постигнат целите на регулацията и да се защитят интересите на всички заинтересована страни. Така наречените Push нотификации, по отношение на които КРС се опитва да наложи забрана, са иновативен подход при комуникацията с потребителите и са развити с унисон с дигитализацията на обществото и съпътстващият този процес огромен обем от информация, заливащ всеки потребител. В своята дейност Теленор се стреми да не натрапва на потребителите нежелана информация под формата на SMS съобщения. До потребителите се изпращат много нотификационни съобщения, например за достигане на лимити, роуминг информация, издадени фактури, забавени плащания, пропуснати повиквания и т.н. За да не се създава усещането, че се потребителят бива заливан от ненужна информация, се изпращат Pop up съобщения, които дори няма да се видят от потребителя, ако той не си види телефона. В тази връзка, Теленор е изградил множество защитни механизми, които работят в услуга		
--	--	---	--	--

		на потребителите. Такива са например: • Безплатен канал за активация/деактивация на абонаментни услуги • SMS потвърждение след абонамент от push съобщение. Могат да бъдат един или повече SMS-а, според препоръка на регулатора, с информация за цената на услугата, как да се откаже и т.н. • Теленор е насочил усилията си към това да не се изпращат повече от 1-2 максимум push съобщения на месец на клиент. • Към всичко това се прибавя и съществуващата регулация, съгласно която се предоставя безплатен канал за отказ от рекламни кампании. Отделно от предвидените защитни механизми, в последно време Теленор полага усилия за изключване на уязвимите групи, например възрастни хора, от кампаниите за рекламни съобщения. По този начин проактивно се предотвратява възможността за активация на такива услуги по грешка на потребителя. Ако излезем от полето на приложимост на Push съобщенията и насочим вниманието си към клиентските приложения, ще се разкрие и друга особеност, с която следва да се съобрази регулацията. Тези приложения са изключително клиентски ориентирани решения, които повишават прозрачността, бързината и удобството при обслужването на потребителите. Те обаче са изключително зависими от конкретните настройки и операционните системи на ползвателите им. Един канал за директен маркетинг е например изпращането на съобщения чрез такива приложения. Ако предвидената регулация влезе в сила по начина, по който се предвижда от КРС в момента, това би ограничило използването на такива приложения. От своя страна, това отново ще бъде нарушение на принципа за технологична неутралност. Невъзможността ще идва от там, че в повечето случаи абонатът има възможност сам да ограничава		
--	--	---	--	--

		получаването и запазването на съобщения получени чрез приложения на крайното устройство. Това на практика поставя бариера на използването на такива иновативни методи за обслужване на клиенти и ограничава възможностите за развитие на пазара, както технологично, така и продуктово. Не на последно място, за да бъдат направени каквито и да е промени в начина на реализиране на този вид услуги, ще бъдат необходими ресурси - времеви, човешки и финансови. Това по никакъв начин не е предвидено в проекта на Решение и не е обсъдено в мотивите. В случай, че бъдат направени промени в уредбата, засягащи съобщенията за целите на директния маркетинг, моля да бъде предвиден срок, в който това да бъде технологично възможно. Мисията на КРС като регулатор на така динамичния пазар на електронни съобщителни услуги е да подпомага развитието на конкуренцията и технологиите и да защитава, както бизнесът така и потребителите. Предвидената регулация на съобщенията за директен маркетинг би засегнала негативно, както предприятията, така и потребителите като ограничава техните права за предоставяне и за достъп до услуги.		
36.	МОБИЛТЕ Л	По § 13, чл. 55 Мобилтел е на мнение, че предложения текст от страна на КРС ще доведе до ограничаване на търговската дейност на предприятията. Важно е да се отбележи, че освен изпращането на кратки текстови съобщения, за целите на директния маркетинг и реклама, предприятията използват и други технологични способи като STK (Sim toolkit), USSD, APP notifications. Тези канали са особено ефективни като канал за предоставяне на маркетингова информация на клиентите и се възприемат положително от тях. Разбира се, за да се възползва от дадена допълнителна услуга, потребителят може да се запознае предварително с условията за ползване, включително	Не се приема	Отношение към бележките на МОБИЛТЕЛ имат становищата на КРС (т. 34 и 35 от настоящата таблица) във връзка с бележките на БТК и ТЕЛЕНОР. В допълнение следва да се отбележи следното: Целта на предвиденото ограничение не е засягане на търговската дейност на предприятията. Търговските печалби не може да са за сметка на потребителите.

		цената, както и възможностите за отказ. Изключително важно е да отбележим, че в платформите на оператора има регистър с всички изпратени към клиентите съобщения. Предложеният от Комисията текст категорично ограничава възможностите на предприятията да ползват подобни канали за комуникация, без това ограничение да произтича от Закона за електронните съобщения или друг приложим нормативен акт, който регулира изпращането на съобщения за целите на директния маркетинг. Считаме, че щом подобно ограничение не е предвидено в нормативен акт от по-горна степен, то такова не може да се въвежда с Общите изисквания. Предвид изложеното, предлагаме предложената промяна да отпадне.		
37.	БТК	По § 14 Считаме, че влизането в сила и сроковете за привеждане в съответствие на дейността на предприятията с измененията на Общите изисквания следва да бъдат съобразени с възможностите за имплементиране на такива промени. Предложените в проекта на КРС срокове не отговарят на необходимото технологично време за въвеждането на изброените в проекта изисквания. Молим при определяне на срока за въвеждане на промените КРС да отчете факта, че част от предприятията ползват външни подизпълнители за разработване на системите си - както билинг системите, така и системите за генериране на договори и обслужване на клиенти. Необходимо е и технологично време за обучение на обслужващия клиентите персонал. Видно от мотивите на КРС, не са налице аргументи, които да обосновават конкретна дата на влизане в сила на измененията на Общите изисквания и съответно определяне на срок за привеждане на дейността на предприятията в съответствие с изискванията. Считаме,	Приема се	Като взе предвид становището на БТК, в § 14 КРС предвиди, че решението влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на § 2, т. 1-3, § 4, т. 1, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10 и § 13, които влизат в сила три месеца след обнародването на решението.

		че доколкото такива мотиви не са налице, КРС следва да се съобрази със становищата на предприятията. Предвид гореизложеното, сме на мнение, че подходящ срок за имплементация на новите изисквания е 3 месеца.														
38.	НСМСКО „ТВ клуб 2000“	Бихме искали да направим и един коментар на Обхвата на инцидентите, които следва да бъдат докладвани в Приложение 4 към чл.18а, ал. 2 Така представените брой на засегнати крайни потребители са възможни единствено в мрежите на големите оператори. Малките и средни предприятия не попадат в нито един от случаите описани в таблицата и следователно не биха могли да се възползват от разпоредбите на чл.18а, включително от предложените по-горе допълнения към него. Нашето предложение за изменение на буква „в“ към т. 1 на Приложение 4 е оценката на въздействието да се прави не въз основа на брой засегнати потребители, а въз основа на % от засегнатата мрежа на предприятието в населеното място/района (за градове с районно делене) на действие на мрежата <table><tr><td>Продължителност</td><td>Засегнатата част от мрежата</td></tr><tr><td>>-1 час</td><td>100% от мрежата</td></tr><tr><td>>-2 часа</td><td>>80% от мрежата</td></tr><tr><td>>-4 часа</td><td>>60% от мрежата</td></tr><tr><td>>-6 часа</td><td>>50% от мрежата</td></tr><tr><td>>-8 часа</td><td>>30% от мрежата</td></tr></table>	Продължителност	Засегнатата част от мрежата	>-1 час	100% от мрежата	>-2 часа	>80% от мрежата	>-4 часа	>60% от мрежата	>-6 часа	>50% от мрежата	>-8 часа	>30% от мрежата	Не се приема	Предложението не е част от Проекта. Позиция на КРС по предложението е изразена в таблицата с постъпилите в КРС становища в рамките на процедурата за обществено обсъждане, открита с Решение № 633/17.12.2015 г. на КРС, касаещо проект на решение за изменение и допълнение на ОИ, и позицията на КРС по тях (приложение към решение № 354/23.06.2016 г. на КРС, стр. 60-61 – http://crc.bg/files/_bg/TABLICA_OI_-_FINAL.pdf). Към настоящия момент не са налице причини за промяна на така изразеното становище.
Продължителност	Засегнатата част от мрежата															
>-1 час	100% от мрежата															
>-2 часа	>80% от мрежата															
>-4 часа	>60% от мрежата															
>-6 часа	>50% от мрежата															
>-8 часа	>30% от мрежата															